

VIDENSKABELIG ÅRSBERETNING 2003

Amtssygehuset i Glostrup

Indhold

Forord	1
Forskning på Klinisk/Neurofysiologisk Afd.	2
Forskning på Klinisk/Biokemisk Afd.	4
Blodtryksforskning ved Medicinsk Afd. M	6
Arbejdsmedicinsk Klinik	9
Børneafdelingen	9
Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center	10
Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed	11
Geriatrisk/Reumatologisk Afd. B	16
Gynækologisk/Obstetrisk Afd. G	18
Kirurgisk Afd. D	19
Klinisk Biokemisk Afd.	21
Klinisk Eksperimentel Forskningsafdeling	22
Klinisk Fysiologisk/Nuklearmedicinsk Afd.	24
Klinisk Neurofysiologisk Afd.	25
Medicinsk Afd. M	26
Neurokirurgisk Afd. H	27
Neurologisk Afd. N	28
Operations- og Anæstesiologisk Afd. Y	29
Ortopædkirurgisk Afd. A	30
Patologisk Institut	30
Psykiatrisk Center og Tandlægeklinikken	31
Radiologisk Afd.	31
Kæbekirurgisk Afd. Z	32

Forord

Sundhedsvidenskabelig forskning er en nødvendig forudsætning for den fortsatte udvikling af det evidensbaserede sundhedsvæsen. Gennem forskningen skabes ny viden til gavn for patientbehandlingen og til fremme af sundhedstilstanden i befolkningen. Hvor diagnostik, behandling, pleje og forebyggelse tidligere i en vis udstrækning var baseret på empiri, intuition, vaner og traditioner, er klinisk arbejde og sundhedsfremme nu i stigende grad baseret på viden, der tager udgangspunkt i valide forskningsresultater. Forskningen er så at sige livsnerven for sundhedsvæsenets kerneaktiviteter.

Samtidig ændrer forskningen i betydelig udstrækning karakter. Den patientnære forskning bliver, i kraft af de meget store landvindinger, der er gjort inden for bioteknologi, molekylær biologi og molekylær genetik, stadig mere grundforskningsorienteret. Behovet for at samle, koncentrere og integrere de sundhedsvidenskabelige forskningsmiljøer, med henblik på at føre spørgsmål, problemstillinger, kundskaber og viden fra klinikken til laboratoriet og tilbage igen, er påtrængende. Translationen fra grundforskning over klinisk forskning til behandlingsmæssige fremskridt og forbedrede resultater er en stor udfordring, som vil kræve megen opmærksomhed og fokus i de kommende år.

Sygehusenes rolle i relation til forskning og udvikling er forskellige. Som vidensorganisation og som universitets-, lands- og landsdelssygehus har Amtssygehuset i Glostrup en særlig forpligtigelse til at forske og udvikle. Denne forpligtigelse fremgår da også klart af sygehusets Dialogbaserede Aftale med Københavns Amts Sygehusudvalg.

Den foreliggende videnskabelige årsberetning for 2003 demonstrerer, at det går rigtig godt med forskningen og den sundhedsfaglige udvikling ved sygehuset, og at vi overordnet set i rigeligt mål lever op til vore forpligtelser på dette felt. Der findes en stor og blomstrende forskningsaktivitet ved sygehuset, som dækker en bred vifte af indsatsområder. Det fremgår, at der findes mange stærke forskningsmiljøer og forskergrupper, og at der er skabt et omfattende videnskabeligt netværk, hvilket bl.a. ses af, at mange af publikationerne går på tværs af afdelinger og den sundhedsfaglige kompetence. På mange områder er forskningen af høj international standard.

Årsberetningen indledes med tre artikler, hvor udvalgte afdelinger eksemplificerer nogle af de væsentlige områder, forskerne på sygehuset beskæftiger sig med.

Det er Sygehusdirektionens mål at fastholde og udbygge det eksisterende forsknings- og udviklingsmiljø ved sygehuset. For at opnå synergi og nærhed er det vigtigt, at der etableres gode bygnings- og lokalemæssige forudsætninger for et moderne fremtidsorienteret forskermiljø, som kan lette samarbejdet mellem klinik og forskning og mellem forskellige forskere og forskergrupper og dermed øge mulighederne for kreativ erfarings- og ideudveksling. Endvidere er det af stor betydning, at der er adgang til fleksible laboratoriefaciliteter. På den baggrund er det glædeligt, at der i forbindelse med Amtets budget for 2005 - 2008 er stillet forslag om, at der etableres en 'Forskerpark' på Amtssygehuset i Glostrup, sådan som det har været ønsket gennem flere år.

Sammenholdt med at der i 2004 etableres en stilling som 'fundraiser' samt en rådgivningsfunktion m.h.p. at styrke samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv, vil gennemførelse af dette forslag skabe overordentligt favorable vilkår for sygehusets forskere og forskningsaktiviteter.

Sygehusdirektionen

Forskning på Klinisk Neurofysiologisk Afd.

**Overlæge dr.med.
Martin Fabricius**

Spredes hjerneskaden?

*4,5 times electrocortico-
grafi med to episoder af
cortial spreading depres-
sion (ikke at forveksle
med humørmæssig de-
pression). Den normale
hjerneaktivitet aftager
brat (depression), først i
den øverste, blå kurve,
men over få minutter
spredende sig til de øvrige
elektroder. Aktiviteten
vender kortvarigt tilbage,
før en ny episode starter.
I den nederste lilla kurve
svækkes aktiviteten ved-
varende: Dette område
udpines og kan måske gå
tabt. Ved operation føres
elektrodestrimlen (tykke-
re hvid ledning) ind
under den hårde hjerne-
hinde til højre.*

Klinisk neurofysiologi er et tværgående og diagnostisk fag, som diagnosticerer sygdomme i hjerne, rygmarv, nerver og muskler med elektrofysiologiske og andre neurofysiologiske metoder. Vi undersøger væsentligst patienter med epilepsi, dissemineret sklerose, nervebetændelse eller andre sygdomme i nerver og muskler og patienter med søvnforstyrrelser. Klinisk neurofysiologi er tæt knyttet til den basale neurofysiologi og megen af den forskning, der foregår på afdelingen, har udgangspunkt i såvel grundforskning som klinisk forskning. På den måde sikrer vi os, at den nyeste basale forskning bliver anvendt til gavn for patienter og samfund og på den anden side, at vi selv holder os opdateret med hensyn til basalforskningen. I det følgende beskrives 4 væsentlige forskningsområder ved afdelingen, som alle indebærer et betydeligt samarbejde med partnere regionalt, nogle nationalt og andre internationalt.

Sygdomsmekanismen ved akutte hjerneskader

I et internationalt samarbejde, ledet af overlæge dr.med. Martin Fabricius, overvåges patienter med svære hovedtraumer med hensyn til hjernebarkens elektriske aktivitet. Elektroder på hjernen, såkaldt elektrokortikografi, bruges til at påvise tilstedeværelsen af en 'abnorm' hjernebølge, som blandt fagfolk kaldes cortical spreading depression. Klinisk Neurofysiologisk Afdeling koordinerer et fælles projekt, COSBIDI, mellem 12 forskningscentre i Europa og USA. Cortical spreading depression slår hjernecellerne ud i en bølgebevægelse, som kan foranlediges af ionen kalium. I den intakte hjerne menes cortical spreading depression at være

mekanismen bag migræne-aura. I den traumatiserede hjerne antages depressionen at kunne forværre hjerneskaden. Fænomenet er velkendt fra dyreforsøg og er med dette studies indledende undersøgelser påvist hos 1/3 af patienter med traumatisk hjerneskade.

Den nuværende fase af studiet skal belyse, om cortical spreading depression er forbundet med dårligere prognose for patienterne. Der udføres elektrokortikografi hos patienter, der ved operation har fået udrømmet en blødning i eller ved hjernen, opstået spontant eller efter hovedtraume. Der anvendes en tynd plasticstrimmel med elektroder placeret ovenpå hjernebarken. Efter endt måling kan elektrodestrimlen trækkes ud gennem

huden uden operation. I en senere fase vil det kunne undersøges, om forebyggelse af cortical spreading depression med medicinsk behandling mindsker hjerneskaden efter svære hovedtraumer eller hjerneblødninger og forbedrer prognosen.

Bestemmelse af stoffet hypokretin ved narkolepsi

Overlæge dr.med. Poul Jennum har fokuseret på en række signalmolekyler, som har betydning i regulationen af søvn og vågentilstand. Stoffet hypokretin dannes af et forholdsvis lille antal nerveceller i den del af hjernen, der betegnes hypothalamus. Hypokretin medvirker ved regulationen af døgnrytmen og er også involveret i at regulere appetit, temperatur og bevægeaktivitet. Det er nyligt påvist, at hypokretin-dannelsen er defekt hos patienter med sygdommen narkolepsi og i dyremodeller af sygdommen blandt andet hos narkoleptiske hunde.

Narkolepsi karakteriseres ved pludselige søvnanfald og anfald med tab af muskelkraft. I andre lande undersøges niveauet af hypokretin primært fra rygmarsvæsken, men dette vil vi gerne undersøge. Det aktuelle projekt har til formål at vurdere, hvorvidt hypokretin kan bestemmes i blod til erstatning for rygmarsvæsken. Vi vil vurdere den diagnostiske værdi af en blodtest ved narkolepsi. Endvidere ønsker vi at belyse hypokretins funktion ved andre degenerative sygdomme i nervesystemet. Måling af hypokretin i blod forventes at øge den diagnostiske sikkerhed ved narkolepsi og at øge forståelsen for de bagvedliggende sygdomsmekanismer. Perspektivet er at udvikle en hypokretin-analog til humant brug med henblik på behandling af narkolepsi og andre søvnforstyrrelser.

Neuromuskulære forandringer hos kritisk syge patienter

Overlæge Torben Smith samarbejder med læger på Intensivafdelingen på Amtssygehuset i Herlev med henblik på at belyse mekanismen bag nerve- og muskelpåvirkning hos kritisk syge patienter

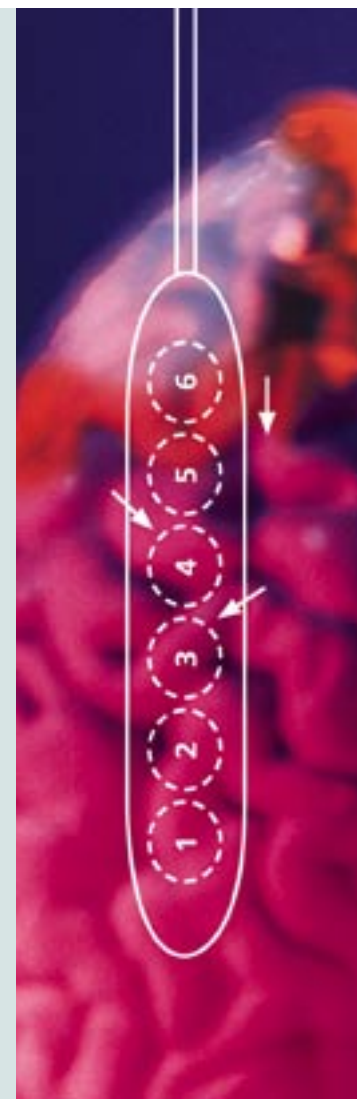
indlagt på intensivafdeling. En del af disse patienter kan ikke undvære respiratorbehandling og har lammelser i arme og ben på trods af, at behandlingen af den tilgrundliggende sygdom er forløbet godt. Dette kan skyldes en påvirkning af de periferer nerver eller den tværstribede muskulatur. Der er imidlertid ikke enighed om, om nerve- eller muskelpåvirkningen er det vigtigste, om hvordan diagnosen bedst stilles, eller om prognosen for patienten.

Formålet med undersøgelsen er at undersøge patienter, som har været indlagt på intensivafdeling i mere end en uge og som har lammelser i respirationsmuskulaturen og i arme og ben med henblik på at stille en præcis diagnose og udvikle viden om hyppighed, årsag og prognose til disse tilstande. Undersøgelsen er netop startet. Perspektivet er at udvikle nye behandlingsprincipper for patienter, som respiratorbehandles i et længere tidsrum i en intensiv afdeling.

Dyreeksperimentelle undersøgelser

Afdelingen har adgang til dyreeksperimentelle faciliteter på Medicinsk Fysiologisk Institut på Københavns Universitet. Her undersøger professor, dr.med. Martin Lauritzen sygdomsmekanismer ved en række neurologiske sygdomme. Problemstillingen er, at mange sygdomme i nervesystemet er forbundet med, at nervecellerne dør. Døden skal have en årsag - men for nervecellernes vedkommende er dette ikke tilstrækkeligt belyst og trods en intens forskningsindsats, er der endnu ikke udviklet lægemidler, som kan påvirke denne proces.

Vi arbejder med den teori, at et detaljeret kendskab til de faktorer i nervevævet, som regulerer energistofskiftet, vil kunne give en ide om, hvorledes nye lægemidler bør udvikles. Herudover vil et detaljeret kendskab til de energimæssige omkostninger ved signaloverførslen mellem nerveceller give et godt grundlag for at forstå elementære dele af hjernens funktion. Forskningen foregår i et tæt samarbejde med forskningsgrupper i Tyskland og Frankrig.

Hjerneskade: Elektrodestrimlen placeres ud for det skadede hjernevæv (elektrode 6, gråhvid zone). Udbredningen af cortical spreading depression kan følge hjernevindingernes krumning gennem det truede randområde (orange) og videre ud i det sunde hjernevæv (pile), men kan også løbe den anden vej.

Professor, overlæge dr.med.
Steen Gammeltoft

ter for Biologisk Sekvensanalyse, Biocentrum, Danmarks Tekniske Universitet, Lundtofte; Kemisk Institut, Kongelig Veterinær- og Landbohøjskole, København og Klinisk Biokemisk afdeling, Amtssygehuset i Glostrup.

Klinisk forskning giver viden om arvelige sygdomme

De kliniske forskningsprojekter undersøger de molekylære mekanismer i udvikling af sygdomme. Målet er at beskrive de forandringer i arvemassen og i organismens proteiner, som har betydning for sygdommes årsager og udvikling. Resultaterne anvendes til udvikling af nye behandlingsmetoder og diagnostik.

Den kliniske forskning er især koncentreret om hovedområderne:

- Molekylær genetik udfører genetiske undersøgelser af børn med nyopdaget insulinafhængig sukkersyge (diabetes).
- Cancer diagnostik søger efter proteinmarkører i plasma hos patienter med tyktarmskræft (colon cancer).
- Molekylær neurobiologi analyserer molekylære signaler i hjernens blodkar og smertenerver hos patienter med hovedpine (migræne).
- Neuroendokrinologi undersøger hormoner i plasma og spinalvæske fra patienter med søvnanfald (narkolepsi).

Den kliniske forskning gennemføres på Klinisk Biokemisk afdeling i samarbejde med fire afdelinger på Amtssygehuset i Glostrup: Hovedpinecenteret, Neurologisk afdeling; Søvnlaboratoriet, Klinisk Neurofysiologisk afdeling; Diabetesafsnittet, Børneafdelingen og Colon Cancer Biobanken, Gastrokirurgisk afdeling.

Ti år i forskningens frontlinie

Klinisk Biokemisk afdelings basale forskning har i de forløbne ti år under Steen Gammeltofts ledelse givet ny viden om de molekylære signaler i celler-

nes overlevelse og vækst. Forståelsen af proteinkinaser og fosfoproteiners struktur og funktion danner grundlag for udvikling af en helt ny type af lægemidler mod cancer. De nye lægemidler virker ved at blokere de proteinkinaser, som er årsag til kræftcellernes vækst. I dag anvendes to af de nye stoffer i behandling af leukæmi, lungekræft og visse former for mave-tarm kræft. Resultaterne er opmuntrende, fordi stofferne er effektive og kun har få bivirkninger.

Inden for den kliniske forskning har Klinisk Biokemisk afdeling taget et nyt apparatur i brug for at finde proteinmarkører i plasma til tidlig påvisning af tyktarmskræft. Massespektrometri af plasma fra 200 kræftpatienter og sammenligning med plasma fra raske personer har vist, at patienterne med tyktarmskræft har en række særlige proteiner i plasma. Målingerne er meget følsomme, og de foreløbige resultater er lovende. Påvisning af de kræft-specifikke proteiner i plasma kan anvendes til at diagnosticere tyktarmskræft tidligt, inden den har spredt sig og er uhelbredelig.

Sekventeringen af det humane genom har givet indblik i menneskets arvemasse og mulighed for at forstå det arvelige grundlag for flere sygdomme. På Klinisk Biokemisk afdeling undersøges DNA fra børn og unge med nyopdaget sukkersyge. Undersøgelserne viser, at forskelle i patienternes arvemasse har betydning for sukkersygens sværhedsgrad og insulinmangel. Muligvis kan børn med lettere sukkersyge udvælges og behandles med vækststoffer, som kan redde de insulinproducerende celler fra ødelæggelse.

I fremtiden vil forskningen på Klinisk Biokemisk afdeling udvikle sig inden for bioteknologi og informationsteknologi i takt med den internationale udvikling. Indsatsen vil fokusere på opklaring af de molekylære mekanismer i raske og syge celler og udvikling af diagnostik og behandling af alvorlige og uhelbredelige sygdomme.

I forskningsarbejdet anvendes en række laborieteknikker som f.eks. den viste celledyrkning, men også gensplejsning, cellulær mikroinjektion, massespektrometri, bioinformatik, proteinstrukturanalyse og proteinsyntese.

Blodtryksforskning ved Medicinsk Afd. M

Et forskningsengagement der strækker sig over mere end 30 år – forskning der kun kan gennemføres i kraft af et effektivt netværk lokalt, nationalt og internationalt. En forskning som er internationalt anerkendt.

Medicinsk Afd. M har en omfattende forskningsaktivitet spændende fra medicinsk gastroenterologi over hjertekredsløbssygdomme. Her fokuseres der på blodtryksforskning, som tager sin begyndelse i 1970-erne. Overlæge dr.med. Hans Ibsen har været med siden reservelægetiden fra 1972. I alle årene har forskningsaktiviteten været stabil og høj, men intensiteten har været stærkt voksende de seneste 10 år. Der har konstant været fokus på følgende forskningsunivers: 1) Blodtryks sygdommens epidemiologi – 2) blodtryks sygdommens patofysiologi/patogenese – det vil sige undersøgelser af kredsløbs-fysiologiske mekanismer, som kan føre til blodtryksforhøjelse – 3) og endelig udforskning af de bedste medikamentelle behandlingsprincipper.

Den epidemiologiske forskning

Den tager sit afsæt i Befolkningsundersøgelserne i Glostrup, som startede i 1964, videreføres som Center for Sygdomsforebyggelse og nu som Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed. Centeret har hørt under Afd. M indtil år 2000, og fokus har i meget høj grad været beskrivelse af forekomsten af faktorer, som kunne lede til hjertekarsygdomme herunder beskrivelse af blodtryksforhøjelsens epidemiologi. Et meget vigtigt forskningsområde udgående fra dette center er udviklingen af risikovurderingsprogrammet PRECARD®, som er et solidt værktøj til præcisering af en enkelt persons risiko for udvikling af hjertekarsygdom.

Samtidig kan programmet fortælle, hvor det er vigtigst at sætte ind med behandlingen for at nedsætte risikoen. Dette program er nu i samarbejde med blandt andet European Society of Cardiology blevet europæisk standard under navnet 'Heart Score'.

I øjeblikket opgøres resultaterne af næsten 10 års followup af en population, som fik gennemført døgnblodtryksmålinger (udover en lang række andre variable, som kan føre til hjertekredsløbssygdom). Dette arbejde danner basis for et Ph.D. projekt, der allerede nu viser, at døgnblodtryksmålinger er af stor betydning for præcist at kunne forudsige risiko for udvikling af alvorlige hjertekredsløbssygdomme heraf død af hjertekredsløbssygdomme.

Resultaterne, som indtil nu kun er publiceret som foredrag/abstract, viser også, at døgnblodtryksmålinger overgår almindelige klinikblodtryksmålinger til at forudsige hjertekarsygdomme. Disse resultater vil få stor betydning for placeringen af døgnblodtryksmålinger i klinisk arbejde.

Den kliniske fysiologiske og klinisk eksperimentelle forskning

Lige siden 1970 har der eksisteret et meget tæt effektivt forskningssamarbejde mellem Medicinsk Afd. C (nu Medicinsk Afd. M) og den kliniske fysiologiske nuklearmedicinske afdeling på sygehuset. Dette arbejde har været stærkt koncentreret om nyrefysiologiske mekanismer med relation til blodtryksregulation. Forskningen spænder fra nyrens vand- og saltregulation, reninangiotensinsystemet og det sympatiske nervesystems betydning for kredsløbsregulation og blodtryksregulation. Denne forskning har ført til en række vigtige resultater, som klarlægger blodtryksøgende kredsløbsmekanismer herunder også hvilke blodtryksnedsættende medikamenter, man bør vælge i en række situationer. Forskningen har også ført til afklaring af såkaldte modregulatoriske mekanismer nemlig de kredsløbsregulationer, der forsøger at modvirke vores intentioner om blodtryksfald under medicinsk blodtryksnedsættende behandling, og

derved også peger på de medikamenter, der skal anvendes til at afsvække modregulationen.

Forskningen har således afdækket spændende aspekter af hele samspillet mellem kredsløbsregulerende systemer. Forskningsfeltet har ført til dyrekperimentelle modeller, som er udført på Københavns Universitets Farmakologiske Institut. En række undersøgelser af de små såkaldte modstandskar har været gennemført i samarbejde med Amtssygehusets Klinisk Eksperimentelle forskningsafdeling. Undersøgelserne omhandler studier af meget små arterier, som opnås ved biopsier fra fedtvæv fra endeballen hos blodtrykspatienter. Her har samarbejdet strakt sig til Århus Universitets Farmakologiske/Fysiologiske Institut.

Klinisk blodtryksbehandling

- med henblik på at opnå den mest effektive blodtryksreduktion og samtidig opnå den bedste beskyttelse mod blodtryks sygdommens komplikationer.

Her har afdelingen siden 1990 været involveret i store internationale kliniske kontrollerede multicenterstudier. Den såkaldte HOT-undersøgelse (Hypertension Optimal Treatment – undersøgelse) afdækkede spørgsmålet: Hvor langt skal blodtrykket ned for at opnå den optimale beskyttelse mod hjertekredsløbskomplikationer.

Afd. M's aktiviteter har i de seneste 10 år specielt været koncentreret om den såkaldte LIFE-undersøgelse, som også er beskrevet i Sundhedsfaglig Årsberetning 2003-2004.

Publikationsaktiviteten omkring denne undersøgelse har været utrolig høj siden 1998, og den vil vare ved i de kommende 2-3 år. Der er tale om en international multicenterundersøgelse, hvis hovedresultater blev publiceret i 2002, og som viste, at for samme blodtryksreduktion blev der opnået en vigtig større reduktion i risiko for kardiovaskulære komplikationer på behandling med en såkaldt angiotensin-II-antagonist (losartan) versus en behandling med betablokkeren, atenolol. Afd. M

*Overlæge dr.med.
Hans Ibsen*

*Overlæge dr.med.
Lars Thorbjørn Jensen, Klinisk Fysiologisk- og Nuklearmedicinsk Afd. og overlæge dr.med.
Hans Ibsen, Medicinsk Afd. M diskuterer en ultralydsundersøgelse af halskar inkl. bestemmelse af blodgennemstrømningen.
Fortykkelse af halskar er en vigtig indikator for det videre forløb af blodtryksforhøjelse og blodtryksbehandling.*

Resultatet af en modificeret 24-timers døgnblodtryksmåling diskuteres. Sådanne undersøgelser er vigtige til at fastslå, hvor velbehandlet blodtryksforhøjelsen er og samtidig et vigtigt bidrag til at forudsige blodtrykssygdommens forløb med henblik på hjertekredsløbskomplikationer.

har i et tæt samarbejde med Amtssygehusets Kliniske Fysiologisk/nuklearmedicinske afdeling og den Klinisk Eksperimentelle Forskningsenhed haft en meget central rolle i dette ambitiøse forskningsprojekt. Arbejdet har strakt sig nationalt til Københavns og Århus Universitet og internationalt til universitetscentre i hele Skandinavien og i USA. I dette arbejde har der været gennemført flere Ph.D.-projekter, som nu udvides til disputatsarbejde. Nye Ph.D.-studier kommer til.

Afdeling M har koncentreret sig ikke blot om selve blodtryksbehandlingen men om hjerteundersøgelser med ekkokardiografi (ultralydundersøgelse af hjertet), undersøgelse af evt. hjerterytmeforstyrrelser, undersøgelser af strukturelle og funktionelle abnormiteter i små og store arterier. Det hele bundet sammen med detaljerede studier af glukosemetabolismen, det metaboliske syndrom og en række hormonsystemer. Alle disse substudier, udgående fra Afd. M men i et nationalt og internationalt samarbejde, har på afgørende vis bidraget til at forklare, hvorfor forskellige behandlingsprincipper kan føre til forskelle i beskyttelse mod hjertekredsløbssygdomme på trods af samme effektive blodtryksreduktion. Afdeling M er også centralt placeret i publikationer omkring såkaldt mikroalbuminuri og udvikling af hjertekarsygdomme baseret på resultater fra LIFE-undersøgelsen. Disse resultater viser, at selv meget beskedne mængder af albumin (æggehvitestof) i urinen er en vigtig markør for risiko for udvikling af hjertekarsygdomme samt at behandlingsprincipper, som fører til reduktion i udskillelsen af albumin, også samtidig nedsætter risikoen tilsvarende. Alle disse resultater har stor bevågenhed i den hjertekredsløbsvidenskabelige verden.

Hvor går afdeling M's blodtryksforskning hen i de kommende år?

Publikationsaktiviteten vil fortsat i en række år være koncentreret om de meget store databaser, som er opnået i forbindelse med LIFE-undersøgel-

sen i et tæt samspil med databaser hørende under Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed. Herunder vil genetisk blodtryksforskning komme i fokus. Forskningen omkring beskrivelse af de bedste behandlingsprincipper vil være en central del. En yderligere raffinering af ekkokardiografiske metoder til vurdering af det hypertensive hjerte er et andet vigtigt område.

Et personligt ønske

Betydningen af den basale og kliniske forskning er helt afgørende for fremtiden i blodtryksbehandling, men her og nu lider blodtryksbehandlingen under to meget store problemer: Selvom farligheden af forhøjet blodtryk er velkendt og selvom vi har effektive blodtryksnedsættende medikamenter, er det dybt alvorligt, at en stor del af den voksne befolkning fortsat har uerkendt og ubehandlet blodtryksforhøjelse. Og samtidig at kun ca. 25% af dem, som er i behandling, generelt opnår behandlingsmålet.

Der er således et meget stort forebyggelsespotentiale. Eksempelvis kan det kort og præcist siges således: Hvis al forhøjet blodtryk var velbehandlet, ville halvdelen af alle slagtilfælde (blodpropper i hjernen og hjerneblødninger) forsvinde! For at kunne gøre dette bedre, vil projekter med sundhedstjeneste perspektiver være nødvendige.

Hans Ibsen er medstifter af Dansk Hypertensionsselskab. Har tidligere været formand for selskabet og er nu gået ind i bestyrelsen igen netop med det formål at arbejde mod at opnå en bedre behandlingsstatus for forhøjet blodtryk.

Som anført indledningsvis kan sådan en forskning kun gennemføres i kraft af et effektivt lokalt, nationalt og internationalt forskningsnetværk. Skulle alle indenfor dette netværk være nævnt, ville listen blive meget omfattende. Hvis man ser på afdeling M's publikationsliste, vil navnene på hovedparten af de vigtige personer fremgå.

Arbejdsmedicinsk Klinik

Overordnede forskningsområder

Arbejdsbetingede lidelser i bevægeapparatet

Arbejdsfastholdelse

Arbejdspladsintervention

Computerarbejde

Indeklima

Psykosocialt arbejdsmiljø/sygefravær

Videnskabelige medarbejdere

I 2003 har vi haft 2 års eksternt finansieret og 0.5 års internt finansieret VIP-tid, ialt 2.5 års VIP-tid til forskning. Vi har haft 2 PhD studerende i 2002.

Publikationer i 2003

Originale videnskabelige publikationer

1. Brauer C, Thomsen JF, Loft IP, Mikkelsen S. *Can we rely on retrospective pain assessments?* Am J Epidemiol 2003; 157: 552-7

2. Thomsen JF, Mikkelsen S. *Interview data versus questionnaire data in the diagnosis of carpal tunnel syndrome in epidemiological studies.* Occupational Medicine 2003; 53: 57-63.
3. Kryger, AI, Andersen, JH, Lassen, CF, Brandt, LP, Vilstrup, I, Overgaard, E, Thomsen, JF, Mikkelsen, S. *Does computer use pose an occupational hazard for forearm pain; From the NUDATA study.* Occup Environ Med, 2003; 60,(11): e14.
4. Andersen, JH, Thomsen, JF, Overgaard, E, Lassen, CF, Brandt, LP, Vilstrup, I, Kryger, AI, Mikkelsen, S. *Computer use and carpal tunnel syndrome: a 1-year follow-up study.* JAMA, 2003; 289(22): 2963-9
5. Brauer C, Mikkelsen S. *The context of a study influences the reporting of symptoms.* Int Arch Occup Environ Health, 2003; 76: 621-624.
6. Andersen JH, Kaergaard A, Mikkelsen S, Jensen UF, Frost P, Bonde JP, Fallentin N, Thomsen JF. *Risk factors in the onset of neck/shoulder pain in a prospective study of workers in industrial and service companies.* Occup Environ Med 2003; 60: 649-54
7. Wolkoff P, Skov P, Franck C, Petersen LN. *Eye irritation and environmental factors in the office environment – hypotheses, causes and a physiological model.* Scand J Work Environ Health 2003; 29: 411-30.
8. Bonde JP, Mikkelsen S, Andersen JH, Fallentin N, Bælum J, Svendsen SW, Thomsen JF, Frost P, Thomsen G, Overgaard E, Kaergaard A and the PRIM Health Study Group. *Prognosis of shoulder tendinitis in repetitive work.* Occup Environ Med, 2003; -9:EB.

Børneafdelingen

Overordnede forskningsområder

Diabetes mellitus hos børn og unge

Den videnskabelige produktion har i perioden hovedsageligt været koncentreret omkring epidemiologiske, kvalitets-sikringsmæssige og molekylærbiologiske emner vedrørende diabetes mellitus hos børn og unge.

Endokrinologi, herunder testisudvikling og vækstforstyrrelser

Særlige forskningsområder er væksthormonmangel, og forstyrrelser i testisudvikling og -funktion.

Neuropædiatri, herunder Tourette syndrom og feberkramper

Neonatalogi

Videnskabelige medarbejdere

2 Ph.D studerende ansat på fondsmidler (2 VIP), 1 MPH forskningssygeplejerske, en projektassistent ansat på fondsmidler (2 TAP). Fondsansatte i alt: 4 (2003).

Herudover: 1 professor samt 2 lektorer ansat ved Københavns Universitet.

Publikationer i 2003

Originale videnskabelige publikationer

1. Svensson J, Carstensen B, Mortensen HB, Borch-Johnsen K and the Danish Study Group of Diabetes in Childhood. *Gender-associated differences in type1 diabetes risk factors?* Diabetologia 2003; 46(3): 442-3.
2. R.W. Holl, P.G.F. Swift, H.B. Mortensen, H. Lynggaard, P. Hougaard, H.J. Aanstoot, F. Chiarelli, D. Daneman, T. Danne, H. Dorchy, P. Garandeau, S. Greene, H.M.C.V. Hoey, E.A. Kaprio, M. Kocova, P. Martul, N. Matsuura, K.J. Robertson, E. J. Schoenle, O. Sovik, R.M. Tsou, M. Vanelli, J. Åman. *Insulin Injection Regimens and Metabolic Control in an International Survey of Adolescents with Type-1-Diabetes over 3 years: Results from the Hvidovre Study Group.* European Journal of Pediatrics 2003; 162: 22-29
3. George S, Johansen A, Soos MA, Mortensen H, Gammeltoft S, Saudek V, Siddle K, Hansen L, O'Rahilly. *Deletion of V335 from the L2 domain of the insulin receptor results in a conformationally abnormal receptor which is unable to bind and causes Donohue's syndrom in a human subject.* Endocrinology 2003; 144: 631-637.
4. Hansen LF, Nordling MM, Mortensen HB. *Akut pancreatitis i tidsmæssig sammenhæng med MFR-vaccination.* Ugeskr Læger 2003; 165: 2305-06
5. Nordly S, Jørgensen T, Andreasen AH, Hermann N and Mortensen HB. *Quality of diabetes management in children and adolescents in Denmark.* Diabet Med 2003; 20,568-574
6. Mortensen HB. *Use of GLP-1 analogs in the treatment of type 1 diabetes.* Patentansøgning 6645.000-DK (2003)
7. Christiansen P, A-M Andersson and Skakkebæk NE. *Longitudinal studies of inhibin B levels in boys and young adults with Klinefelters syndrome.* J Clin Endocrinol Metab 2003; 88: 888-891.
8. Christiansen P et al. *Circulating ghrelin levels decrease following hCG treatment in prepubertal boys with cryptorchidism.* Horm Res, Suppl. 2, 2003: 84.

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center

Overordnede forskningsområder

Børnepsykiatrisk epidemiologi

Spæd- og småbørnpsykiatriske forstyrrelser

Psykosomatik

Neuropsykiatriske tilstande

Videnskabelige medarbejdere

En klinisk assistent (fondsfinansieret)

Publikationer i 2003

1. Andersen AT, Isager T. *Ballademagere: Urolige, ukoncentrerede og impulsive børn.* Månedskr Prakt lægegern 2003; 81: 759-757
2. Isager T. *Tidligt skadede børn og troen på forandring.* I PH Thomsen red: *Børne-og ungdomspsykiatrien i Danmark gennem 50 år.* København, Børne-og ungdomspsykiatrisk selskab, 2003

Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed

Overordnede forskningsområder

Epidemiologisk grundforskning

Fordeling af og årsager til sygdomme i befolkningen. Forskningen tager hovedsagelig udgangspunkt i befolkningsstudier og sygdomsregistre.

Klinisk epidemiologi

Analysen af årsager til gode og dårlige patientforløb. Forskningen tager hovedsagelig udgangspunkt i kliniske databaser.

Forebyggelsesforskning

Analysen inden for primær, sekundær og tertiær forebyggelse.

Sundhedstjenesteforskning og kvalitetsudvikling

Analyse af betydningen af sundhedsvæsenets struktur og organisation på patientforløb.

Medicinsk teknologivurdering

Analysen vedrørende teknologien, patienten, økonomien og organisationen ved givne behandlingsmetoder.

Ovennævnte forskningsområder spænder over en lang række større sygdomsgrupper.

Videnskabelige medarbejdere

27 (heraf 8 ph.d.-studerende).

Publikationer i 2003

Akademiske afhandlinger

1. Juul A. *Serum levels of insulin-like growth factor I and its binding proteins in health and disease* (disputats). University of Copenhagen, 2003.
2. Bentzen J. *Polymorphisms in the gene for Apolipoprotein B-100: Impact on lipid metabolism in subjects with and without impaired glucose tolerance and type 2 diabetes mellitus* (ph.d.-afhandling). University of Copenhagen, 2003.
3. Godtfredsen NS. *Smoking reduction and cessation – determinants and health consequences* (ph.d.-afhandling). University of Copenhagen, 2003.
4. Togo P. *Food intake patterns and development of obesity* (ph.d.-afhandling). University of Copenhagen, 2003.
5. Povlsen L. *Diabetes hos børn og unge fra etniske minoriteter – diabetes-regulation relateret til familiebaggrund, behandlingstilbud og –barrierer* (Master of Public Health-afhandling). Nordiska Hälsovårdshögskolan, Göteborg, 2003.

2 B. Originale videnskabelige publikationer

6. Andersen G, Rose CS, Hamid YH, Drivsholm T, Borch-Johnsen K, Hansen T, Pedersen O. *Genetic variation of the GLUT10 glucose transporter (SLC2A10) and relationships to type 2 diabetes and intermediary traits*. *Diabetes* 2003; 52: 2445-2448.
7. Andersen I, Osler M, Petersen L, Grønbaek M, Prescott E. *Income and risk of ischaemic heart disease in men and women in a Nordic welfare country*. *Int J Epidemiol* 2003; 32: 367-374.
8. Avlund K, Pedersen AN, Schroll M. *Functional decline from age 80 to 85. The influence of preceding changes in tiredness in daily activities*. *Psychosom Med* 2003; 65: 771-777.
9. Avlund K, Holstein BE, Osler M, Damsgaard MT, Holm-Pedersen P, Rasmussen NK. *Social position and health in old age: the relevance of different indicators of social position*. *Scand J Public Health* 2003; 31: 126-136.
10. Bruunsgaard H, Ladelund S, Pedersen AN, Schroll M, Jørgensen T. *Predicting death from tumour necrosis factor-alpha and interleukin-6 in 80-year-old people*. *Clin Exp Immunol* 2003; 132: 24-31.

11. Conroy RM, Pyörälä K, Fitzgerald AP, Sans S, Menotti A, De Backer G, Ducimetière P, Jousilahti P, Keil U, Njølstad I, Oganov RG, Thomsen TF, Tunstall-Pedoe H, Tverdal A, Wedel H, Whincup P, *Wilhelmsen L, Graham IM. Estimation of ten-year risk of fatal cardiovascular disease in Europe: the SCORE project.* Eur Heart J 2003; 24: 987-1003.
12. Dalgaard LT, Andersen G, Larsen LH. *Mutational analysis of the UCP2 core promoter and relationships of variants with obesity.* Obes Res 2003; 11: 1420-1427.
13. Davidsen M, Brønnum-Hansen H, Jørgensen T, Madsen M, Gerdes LU, Osler M. *Trends in incidence, case-fatality and recurrence of myocardial infarction in the Danish MONICA population 1982-2001.* Eur J Epidemiol 2003; 17: 1139-1145.
14. De Maat MP, Bladbjerg EM, Drivsholm T, Borch-Johnsen K, Moller L, Jespersen J. *Inflammation, thrombosis and atherosclerosis: results of the Glostrup study.* J Thromb Haemost 2003; 1: 950-957.
15. De Visser CL, Bilo HJ, Thomsen TF, Groenier KH, Meyboom-de Jong B. *Prediction of coronary heart disease: a comparison between the Copenhagen risk score and the Framingham risk score applied to a Dutch population.* J Intern Med 2003 May; 253(5): 553-62.
16. DECODE Study Group on behalf of the European Diabetes Epidemiology Group. *Gender difference in all-cause and cardiovascular mortality related to hyperglycaemia and newly diagnosed diabetes.* Diabetologia 2003; 46: 608-617.
17. Dreyer L, Prescott E, Gyntelberg F. *Association between atherosclerosis and female lung cancer – a Danish cohort study.* Lung Cancer 2003; 42: 247-254.
18. Frederiksen L, Brødbæk K, Fenger M, Jørgensen T, Madsbad S, Urhammer SA. *No interactions between polymorphisms in the beta3-adrenergic receptor gene and the PPAR-gamma gene on the risk of the insulin resistance syndrome in the Danish MONICA cohort.* Diabetologia 2003; 46: 729-731.
19. Glümer C, Jørgensen T, Borch-Johnsen K. *Prevalences of diabetes and impaired glucose regulation in a Danish population: the Inter99 study (4).* Diabetes Care 2003; 26: 2335-2340.
20. Godtfredsen NS, Osler M, Vestbo J, Andersen I, Prescott E. *Smoking reduction, smoking cessation and incidence of fatal and non-fatal myocardial infarction in Denmark 1976-1998: a pooled cohort study.* J Epidemiol Community Health 2003; 57: 412-416.
21. Hede B, Vigild M, Linneberg A. *Tandsygdomme som helbredsproblem blandt danskere.* Tandlægebladet 2003; 5: 324-328.
22. Hjerl K, Andersen EW, Keiding N, Mouridsen HT, Mortensen PB, Jørgensen T. *Depression as a prognostic factor for breast cancer mortality.* Psychosomatics 2003; 44: 24-30.
23. Husemoen LL, Thomsen TF, Fenger M, Jørgensen HL, Jørgensen T. *Contribution of thermolabile methylenetetrahydrofolate reductase variant to total plasma homocysteine levels in healthy men and women.* Inter99 (2). Genetic Epidemiology 2003; 24: 322-330.
24. Jensen MK, Sørensen TI, Andersen AT, Thorsen T, Tolstrup JS, Godtfredsen NS, Grønbaek M. *A prospective study of the association between smoking and later alcohol drinking in the general population.* Addiction 2003; 98: 355-363.
25. Jeppesen J, Hein HO, Suadicani P, Gyntelberg F. *High triglycerides/low high-density lipoprotein cholesterol, ischemic electrocardiogram changes, and risk of ischemic heart disease.* Am Heart J 2003; 145: 103-108.
26. Johansen S, Baumbach L, Jørgensen T, Willaing I. *Effekt af psykosocial rehabilitering efter akut myokardieinfarkt.* Ugeskr Læger 2003; 165: 3229-3233.
27. Jørgensen ME, Glümer C, Bjerregaard P, Gyntelberg F, Jørgensen T, Borch-Johnsen K and the Greenland Population Study. *Obesity and central fat pattern among Greenland Inuit and a general population of Denmark (Inter99): Relationship to metabolic risk factors.* Int J Obesity 2003; 27: 1507-1515.
28. Jørgensen T, Borch-Johnsen K, Thomsen TF, Ibsen H, Glümer C, Pisinger C. *A randomized non-pharmacological intervention study for prevention of ischaemic heart disease: Baseline results Inter99 (1).* Eur J Cardiovasc Prev Rehabil 2003; 10: 377-386.
29. Kessel L, Glümer C, Larsen M. *Estimation of prediagnostic duration of type 2 diabetes mellitus by lens autofluorescence.* Proceeding of SPIE Diagnostic Optical Spectroscopy in Biomedicine II 2003; 5141: 289-297.
30. Knudsen N, Bülow I, Laurberg P, Ovesen L, Perrild H, Jørgensen T. *Low socio-economic status and familial occurrence of goitre are associated with a high prevalence of goitre.* Eur J Epidemiol 2003; 18: 175-181.
31. Kristensen K, Bonato S, Breindahl M, Esberg B, Farholt S, Madsen HO, Olsen EM, Petersen K, Teilmann G, Garred P. *Mannose-binding lectin in respiratory syncytial virus infection.* J Pediatr 2003 Oct; 143: 544.

32. Lanng C, Mortensen D, Friis M, Wallin L, Kay L, Boesby S, Jørgensen T. *Gastrointestinal dysfunction in a community sample of subjects with symptoms of irritable bowel syndrome*. *Digestion* 2003; 67: 14-19.
33. Lewington S, Thomsen TF, Davidsen M, Sherliker P, Clarke R. *Regression dilution bias in blood total and high-density lipoprotein cholesterol and blood pressure in the Glostrup and Framingham prospective studies*. *J Cardiovasc Risk* 2003; 10: 143-148.
34. Lidegaard Ø, Utzon J, Nørgaard L, Møller TW. *Kliniske kvalitetsdatabaser år 2003 – sagsbehandling og vurdering af årets ansøgninger*. *Ugeskr Laeger* 2003; 165: 3737-3740.
35. Linneberg A, Østergaard C, Tvede M, Andersen LP, Nielsen NH, Madsen F, Frølund L, Dirksen A, Jørgensen T. *IgG antibodies against microorganisms and atopic disease in Danish adults: The Copenhagen Allergy Study*. *J Allergy Clin Immunol* 2003; 111: 847-853.
36. Linneberg A, Nielsen NH, Menné T, Madsen F, Jørgensen T. *Smoking may be a risk factor for contact allergy*. *J Allergy Clin Immunol* 2003; 111: 980-984.
37. Linneberg A, Nielsen NH, Madsen F, Frølund L, Dirksen A, Jørgensen T. *Pets in the home and the development of pet allergy in adulthood. The Copenhagen Allergy Study*. *Allergy* 2003; 58: 21-26.
38. Linneberg A, Petersen J, Nielsen NH, Madsen F, Frølund L, Dirksen A, Jørgensen T. *The relationship of alcohol consumption total immunoglobulin E and the development of immunoglobulin E sensitization: the Copenhagen Allergy Study*. *Clin Exp Allergy* 2003; 33: 192-198.
39. Madsen M, Davidsen M, Rasmussen S, Abildstrøm SZ, Osler M. *The validity of the diagnosis of acute myocardial infarction in routine statistics: a comparison of mortality and hospital discharge data with the Danish MONICA registry*. *J Clin Epidemiol* 2003; 56: 124-130.
40. Milman N, Byg KE, Ovesen L, Kirchhoff M, Jørgensen KS. *Iron status in Danish women, 1984-1994: a cohort comparison of changes in iron stores and the prevalence of iron deficiency and iron overload*. *Eur J Haematol* 2003; 71: 51-61.
41. Milman N, Byg KE, Andersen LP, Mulvad G, Pedersen HS, Bjerregaard P. *Indigenous Greenlanders have a higher sero-prevalence of IgG antibodies to Helicobacter pylori than Danes*. *Int J Circumpolar Health* 2003; 62: 54-60.
42. Milman N, Byg KE, Ovesen L, Kirchhoff M, Jørgensen KS. *Iron status in Danish men 1984-1994. A cohort comparison of changes in iron store and the prevalences of iron deficiency and iron overload*. *Eur J Haematol* 2003; 68: 332-340.
43. Munkner R, Haastrup S, Jørgensen T, Andreasen AH, Kramp P. *Taking cognizance of mental illness in schizophrenics and its association with crime and substance-related diagnoses*. *Acta Psychiatr Scand* 2003; 107: 111-117.
44. Munkner R, Haastrup S, Jørgensen T, Kramp P. *The temporal relationship between schizophrenia and crime*. *Soc Psychiatry Epidemiol* 2003; 38: 347-353.
45. Nielsen EM, Hansen L, Carstensen B, Echwald SM, Drivsholm T, Glümer C, Thorsteinsson B, Borch-Johnsen K, Hansen T. *The E23K variant of Kir6.2 associates with impaired post-OGTT serum insulin response and increased risk of type 2 diabetes*. *Diabetes* 2003; 52: 573-577.
46. Nielsen EM, Hansen L, Echwald SM, Drivsholm T, Borch-Johnsen K, Ekstrøm CT, Hansen T, Pedersen O. *Evidence for an association between the Leu162Val polymorphism of the PPARalpha gene and decreased fasting serum triglyceride levels in glucose tolerant subjects*. *Pharmacogenetics* 2003; 13: 417-423.
47. Nordly S, Jørgensen T, Andreasen AH, Hermann N, Mortensen HB. *Quality of diabetes management in children and adolescents in Denmark*. *Diabetic Medicine* 2003; 20: 568-574.
48. Osler M, Andreasen AH, Høidrup S. *No inverse association between fish consumption and risk of death from all-causes, and incidence of coronary heart disease in middle-aged, Danish adults*. *J Clin Epidemiol* 2003; 56: 274-279.
49. Osler M, Christensen U, Due P, Lund R, Andersen I, Diderichsen F, Prescott E. *Income inequality and ischaemic heart disease in Danish men and women*. *Int J Epidemiol* 2003; 32: 375-380.
50. Osler M, Prescott E. *Educational level as a contextual and proximate determinant of all-cause mortality in Danish adults*. *J Epidemiol Community Health* 2003; 57: 266-269.
51. Osler M, Christensen U, Lund R, Gamborg M, Godtfredsen NS, Prescott E. *Do contextual and individual measure of unemployment influence mortality? Results from a prospective multilevel study in Copenhagen*. *J Occup Environ Med* 2003; 60:1-5.

52. Pedersen IB, Knudsen N, Jørgensen T, Perrild H, Ovesen L, Laurberg P. *Thyroid peroxidase and thyroglobulin autoantibodies in a large survey of populations with mild and moderate iodine deficiency*. Clin Endocrinol 2003; 58: 36-42.
53. Pedersen IB, Knudsen N, Perrild H, Jørgensen T, Ovesen L, Laurberg P. *Surveyance of disease frequency in a population by linkage to diagnostic laboratory databases. A system for monitoring the incidences of hyper- and hypothyroidism as part of the Danish iodines supplementation programme*. Comput Methods Programs Biomed 2003; 67: 209-216.
54. Rosenstock S, Jørgensen T, Bonnevie O, Andersen L. *Risk factors for peptic ulcer disease: a population based prospective cohort study comprising 2.416 Danish adults*. Gut 2003; 52: 186-193.
55. Sarti C, Stegmayr B, Tolonen H, Mähönen M, Tuomi-lehto J, Asplund K. *Are changes in mortality from stroke caused by changes in stroke event rates or case fatality?* Stroke 2003; 34: 1833-1841.
56. Schroll M. *Physical activity in an ageing population*. Scand J Med Sci Sports 2003; 13: 63-69.
57. Sjø A, Thomsen KK, Schroll M, Andersen LB. *Secular trends in acute myocardial infarction in relation to physical activity in the general Danish population*. Scand J Med Sci Sports 2003; 13: 224-230.
58. Stage KB, Middelboe T, Pisinger C. *Measurement of depression in patients with chronic obstructive pulmonary disease*. Nord J Psychiatry 2003; 57: 297-301.
59. Sørensen LT, Jørgensen T. *Short-term pre-operative smoking cessation intervention does not affect postoperative complications in colorectal surgery: a randomised clinical trial*. Colorectal Dis 2003; 5: 347-352.
60. Togo P, Heitmann BL, Sørensen TIA, Osler M. *Consistency of food intake factors by different dietary assessment methods and population groups*. Br J Nutr 2003; 90: 667-678.
61. Truelsen T, Mähönen M, Tolonen H, Asplund K, Bonita R, Vanuzzo D. *Trends in stroke and coronary heart disease in the WHO MONICA project*. Stroke 2003; 34: 1346-1352.
62. Willaing I, Jørgensen T, Iversen L. *How does individual smoking behaviour among hospital staff influence their knowledge of the health consequences of smoking?* Scand J Public Health 2003; 31: 149-155.
63. Yanagisawa K, Hingstrup LL, Andersen G, Drivsholm T, Cederberg A, Westergren R, Borch-Johnsen K, Pedersen O, Enerbäck S, Hansen T. *The FOXC2 -512C>T variant is associated with hypertriglyceridaemia and increased serum C-peptide in Danish Caucasian glucose-tolerant subjects*. Diabetologia 2003; 46: 1576-1580.
64. Aadahl M, Jørgensen T. *Validation of a new self-report instrument for measuring physical activity*. Med Sci Sports Exerc 2003; 35: 1196-1202.
65. Aadahl M, Jørgensen T. *The effect of conducting a lottery on questionnaire response rates: a randomized controlled trial*. Eur J Epidemiol 2003; 18: 941-944.
- C. Bogkapitler**
66. Willaing I, Glindvad J. Sundhedspersonalet. I: Jørgensen S, Hansen H, Hessov I, Lauritsen J, Madelung S, Tønnesen H (eds.). *Operation. Komplikationer kan forebygges*. Klinisk Enhed for Sygdomsforebyggelse, Bispebjerg Hospital 2003.
67. Willaing I. *Kvalitetsudvikling og klinisk sygepleje*. I: Kamp Nielsen B, Knutstad U (eds.). *Sygeplejebogen 2, Teoretisk-metodisk grundlag for klinisk sygepleje*, 1. del. Gads Forlag 2003.
- D. Rapporter**
68. Freil M, Gut R, Gothen I, Petersen J. *Patienters vurderinger af landets sygehuse 2002*. Enheden for Brugerundersøgelser, Københavns Amt, 2003.
69. Freil M, Gut R, Gothen I, Ladelund S. *Patienters vurdering af sygehusafdelinger i Vejle Amt*. Enheden for Brugerundersøgelser, Københavns Amt, 2003.
70. Freil M, Gut R, Gothen I, Ladelund S. *Patienters vurdering af sygehusafdelinger i Roskilde Amt*. Enheden for Brugerundersøgelser, Københavns Amt, 2003.
71. Gut R, Freil M, Gothen I, Petersen J. *Patienters oplevelser – spørgeskemaundersøgelse blandt 4.200 ambulante patienter i Roskilde Amt*. Enheden for Brugerundersøgelser Københavns Amt, 2003.
72. Willaing I, Jørgensen T, Ladelund S, Simonsen T, Moll L, Olsen J, Sørensen J. *Kostvejledning i almen praksis ved praktiserende læge eller diætist. En randomiseret undersøgelse analyseret i et MTV-perspektiv*. Københavns Amts Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, marts 2003.

E. Abstracts i indekserede tidsskrifter

73. Avlund K, Pedersen AN, Schroll M. *Preceding changes in tiredness in daily activities as predictor of unctinal decline*. Abstract. Revista Espanola de Geriatria y Gerontologia 2003; 38: (suppl 1): 202.
74. Jørgensen T, Borch-Johnsen K, Thomsen TF, Pisinger C. *A randomized non-pharmacological intervention study for prevention of ischaemic heart disease: Inter99*. Eur J Public Health 2003; 13: 51.
75. Kessel L, Larsen M. *Lens fluorescence as an indicator of prediagnostic duration of type 2 diabetes mellitus*. Eur J Ophthalmol 2003; 13: 404.
76. Nordly S, Jørgensen T, Andreasen AH, Hermann N, Mortensen HB and the Danish Study Group on Childhood Diabetes. *Factors associated with glucaemic outcome of childhood diabetes care in Denmark*. J Pedria Endocrin & Metabol 2003; 16: O/23.
77. Olsen EM, Skovgaard AM, Petersen J, Weile B, Jørgensen T. *Antecedents of non-organic failure to thrive in 0-1 year-old children – a population study*. Eur Child & Adolescent Psychiatry 2003; 12: 465.
78. Skovgaard AM, Houmann T, Christiansen E, Landorph SL, Heering K, Kaas-Nielsen S, Olsen EM, Samberg V, Jørgensen T. *Mental health disturbances in Danish infants – a population based study*. Eur Child & Adolesc Psychiatry 2003; 12: 1/53.
79. Willaing I, Ladelund S. *Smoking behaviour among hospital staff still influences attitudes and counselling on smoking*. Eur J Public Health 2003; 13: 115.

Andet

80. Brink-Kjær T, Willaing I. *Restriktiv rygepolitik hjælper*. Sygeplejersken 2003; 31: 19.
81. De Backer G, Ambrosioni E, Borch-Johnsen K, Brotons C, Cifkova R, Dallongeville J, Ebrahim S, Faergeman O, Graham I, Mancia G, Cats VK, Orth-Gomé K, Perk J, Pyörälä K, Rodicio JL, Sans S, Sansoy V, Sechtem U, Silber S, Thomsen TF, Wood D. *European guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice*. European J Cardiovasc Prev and Rehab 2003; 10: S1-S78.
82. Eplov LF. *Seksualitet og aldring*. Gerontologi og Samfund 2003; 1: 7-9.
83. Freil M. *Patienters oplevelser – fra målinger nationalt til handlinger lokalt*. Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen 2003; 7: 226-227.
84. Linneberg A. *Mikroorganismer i miljø og fødevarer – godt eller dårligt for allergi? Indenrigsministeriets Miljømedicinske ForskningsCenter*. Miljø og sundhed 2003;23: 9-11.
85. Meineche-Schmidt V, Jørgensen T. *Letter to the editor. Reply to Professor McColl. Upper GI cancer in patients with uncomplicated dyspepsia*. Scand J Gastroenterol 2003; 37: 804.
86. Willaing I. Ansvarshavende redaktør. *Nyhedsblad fra Københavns Amts Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed. Befolkningsundersøgelser – grundsten til ny viden*. Nyt om Forebyggelse 2003; 5.
87. Willaing I. Ansvarshavende redaktør. *Nyhedsblad fra Københavns Amts Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed. Kliniske kvalitetsdatabaser – vejen til bedre patientforløb*. Nyt om Forebyggelse 2003; 6.

Geriatrisk/Reumatologisk Afd. B

Overordnede forskningsområder

Apoplexia cerebri

a. Apoplexia cerebri: En model til sygehusunderstøttet udskrivelse.

Formål: At forbedre effekten af rehabiliteringsforløbet for apopleksipatienter ved at skabe kontinuitet i behandlingen mellem hospital og primærsektor i udskrivningsfasen ved hjælp af et apopleksiteam. Dette sammenlignes med traditionel behandling og udskrivelse. Effekten af de 2 procedurer sættes i relation til økonomi og patienttilfredshed.

Projektet er startet i år 2000 i tæt samarbejde med Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed. Inklusionen er afsluttet 31 januar 2003.

I alt 196 patienter er inkluderet. Databearbejdningen forventes afsluttet august 2004.

Projektleder: Læge Claus Rydahl Torp, apopleksiteam ergoterapeut Sonja Vinkler og fysioterapeut Ditte Dyrholm. Som konsulentfunktion læge på apopleksiafsnittet.

b. Effekten af samarbejdet mellem geriatrisk og neurologisk afdeling om udredning.

Formålet er via en 1-års opgørelse at sammenligne resultaterne fra det tværfaglige behandling af patienter indlagt med apoplexia cerebri. apopleksiafsnit med tilgængelige resultater fra litteraturen. Effekten vurderes ud fra overlevelse, liggetider, behandlingsresultater vurderet ved Barthel. Opgørelsen omhandler primært det første års resultater fra apopleksiafsnit med 10 akutte apopleksisenge og 2 rehabiliteringssenge. Foreløbige resultater er mundtligt præsenteret på Nordisk Gerontologisk Kongres i 2002 og der arbejdes videre med dataindsamling m.h.p. publikation. Projektleder: Overlæge Torben Munck Mortensen, afdelingslæge Helle Iversen.

Patientforløb

c. Opfølgende hjemmebesøg til ældre patienter efter udskrivning fra sygehus.

Formål: At vurdere om en tidlig, fast struktureret og tættere opfølgning af ældre patienter foretaget af egen læge og hjemmesygeplejerske efter udskrivelse fra en medicinsk afdeling kan forbedre patientbehandlingen. Og om en sådan ordning efterfølgende er implementerbar under nuværende økonomiske rammer.

Projektet er randomiseret og kontrolleret og forventes at inkludere i alt ca. 440 patienter over 78 år. Dataindsamling forventes afsluttet medio 2005 og formidling af resultater på begyndt primo 2006.

Projektstyringsgruppe: Cand. pharm. Helle Neel Jacobsen, overlæge Finn Rønholdt Hansen, praktiserende læge Lars Rytter og cand. pharm. Aase Nissen. Ergoterapeut Eva Jepsen står for dataindsamling og den daglige styring af projektet.

Demens

d. Forebyggende tandplejeprojekt til patienter med Alzheimers demens.

Formål: At belyse tandstatus og udvikling heraf blandt patienter med Alzheimers demens. Projektet er deskriptivt og baserer sig på 2 tandundersøgelser udført med 1 års mellem rum. Inklusionen løber frem til ultimo 2002 i samarbejde mellem Tandlægeskolen Københavns Universitet og demensklinikkerne på KAS Glostrup, Rigshospitalet og Bispebjerg hospital. Projektgruppe: Tandlæge ph.d studerende Birta Ellefsen, overlæge Finn Rønholt Hansen, sygeplejerske Bettina Balling og sygeplejerske Mette Møllebæk.

e. International forløbsbeskrivelse af behandlingen af patienter med demens.

Formål: At vurdere hvorledes patienter med demens behandles i den daglige klinik. Med udgangspunkt i behandlingsregimer, udvikling af demensgrad, forbrug af sundhedsydelser, udvikling i ADL-funktioner og pårørendes vurdering af situation og plejemæssig indsats, fokuseres på ligheder og forskelle imellem forskellige europæiske lande. Projektets forventes i alt at inkludere 5000 patienter. Dataindsamling forløber frem til sommer 2005, hvorefter resultater kort efter vil kunne publiceres. Afdelingen har inkludere ret de 19 patienter som oprindeligt blev aftalt og følger nu disse ved regelmæssige halvår lige kontroller. Projektstyring: Overlæge Finn Rønholt Hansen (dansk principal investigator) og sygeplejerske Mette Møllebæk.

f. International undersøgelse vedr. udvikling af plastermedicin.

Formål: Afdække effekt, sikkerhed, og tolerabilitet af Exelon-plaster, hos patienter med mulig Alzheimer sygdom. Projektet forventes at inkludere 1-10 patienter, inkluderingsperiode er fra 01.01.04 –31.12.04. I Danmark deltager 4 centre, i alt deltager ca. 13 lande. Projektstyring: 1. Reservelæge Karen Sørensen, sygepl. Mette Møllebæk og sygepl. Bettina Balling. Neuropsykolog Kasper Sørensen afd. N.

Videnskabelige medarbejdere

En læge, 2 ergoterapeuter og 1 sygeplejerske har været tilknyttet forskningsprojekter på deltid, lønnet af eksterne midler.

Publikationer i 2003

1. Holm EA, Rønholt Hansen F. *Geriatrici redder liv*. Ugeskr Læger. 2003; 165: 1230.
2. Jónsson Á, Gustafson Y, Schroll M, Rønholt Hansen F et al. *Geriatric rehabilitation as an integral part of internal medicine in the Nordic countries*. Dan Med Bull 2003; 50(4): 439-45.
3. Jónsson P, Gustafson Y, Rønholt Hansen F et al. *Challenges Current Geriatric Education - Inspired by the Nordic Geriatric Professor's meetings*. Gerontology and Geriatrics Education. 2003; 24(11): 1-14.
4. Hansen FR, Moe C, Schroll M: *Basisbog i geriatri*. 3. udgave. Munksgaard 2003
5. Pedersen KD: *Flere ældre, men færre med funktionstab*. Ugeskr Læger 2003; 165: 2755-56

Gynækologisk/Obstetrisk Afd. G

Overordnede forskningsområder

Urogynækologi

Endometriose

Endoskopi

Perinatal medicin/obstetrik

Videnskabelige medarbejdere

Klinisk professor, 3 ph.d-studerende

Publikationer i 2003

1. Brostrom S. Motor evoked potentials from the pelvic floor. *Neurourol Urodyn* 2003; 22(7): 620-37. Ph.D.-afhandling.
2. Lamont RF and The international Preterm Labour Council (including Jens Svare). *Evidence-based labour ward guidelines for the diagnosis, management and treatment of spontaneous preterm labour*. *J Obstet Gynaecol* 2003; 25(5): 469-78.
3. Brostrom S, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the striated urethral sphincter and puborectal muscle: reproducibility of latencies*. *Clin Neurophysiol* 2003; 114(10): 1891-5.
4. Brostrom S, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the striated urethral sphincter and puborectal muscle: normative values*. *Neurourol Urodyn* 2003; 22(4) 306-13.
5. Brostrom S, Frederiksen JL, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the pelvic floor in patients with multiple sclerosis*. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2003; 74(4): 498-500.
6. Brostrom S, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the striated urethral sphincter: a comparison of concentric needle and surface electrodes*. *Neurourol Urodyn* 2003; 22(2): 123-9.
7. Wijma B, Schei B, Swahnberg K, Hilden M et al. *Prevalence of emotional, physical, and sexual abuse. A Nordic, cross-sectional, multicenter study among patients visiting gynaecological clinics*. *Lancet* 2003; 361: 2107-13.
8. Hilden M, Sidenius K, Langhoff-Roos J, Wijma B, Schei B. *Women's experiences of the gynecological examination – factors associated with discomfort*. *Acta Obstet Gynecol Scand*. 2003; 82: 1030-6.
9. Lauenborg J, Mathiesen E, Ovesen P, Westergaard JG, Ekbom P, Mølsted-Pedersen L, Damm P. *Audit on Stillbirths in Women With Pregestitional Type 1 Diabetes*. *Diabetes Care* 2003; 26: 1385-89.
10. Jensen DM, Damm P, Sørensen B, Mølsted-Pedersen L, Westergaard JG, Korsholm L, Ovesen P, Beck-Nielsen H. *Proposed diagnostic thresholds for gestational diabetes mellitus according to a 75-g oral glucose tolerance test. Maternal and perinatal outcomes in 3260 Danish women*. *Diabetes Medicine* 2003; 20: 51-7.
11. Mølsted-Pedersen L. *Textbook of Diabetes and Pregnancy*. The Pedersen legacy 2003; 3: 23-9.
12. Damm P, Lauenborg J, Mølsted-Pedersen L. *Textbook of Diabetes and Pregnancy. Diabetes following gestational diabetes mellitus*. 2003; 191-200.
13. Lose G, Othon L, Freeman RM, van Kerrebroeck P, and The Nocturia Study Group. *Efficacy of desmopressin (Minirin) in the treatment of nocturia: A double-blind placebo-controlled study in women*. *Am J Obstet Gynecol* 2003; 189: 1106-13.
14. Bødker B, Lose G. *Postoperative urinary retention in gynecologic patients*. *Int Urogynecol J* 2003; 14: 94-7.
15. Lose G, Sander P. *Kirurgisk behandling af stress inkontinens hos kvinder*. *NUF-Bulletinen* 2003; 2: 5-8.
16. Walter S, Lose G. *Urogynækologi. Urininkontinens og genital prolaps*. *Kirurgisk Kompendium* 2003; 1484-95.

Kirurgisk Afd. D

Overordnede forskningsområder

Minimal invasiv Kirurgisk afdeling D

Den gastroenterologiske sektionens væsentligste forskningsområde, hvor der fokuseres på fysiologiske og patofysiologiske problematikker samt videreudvikling og evaluering af minimalt invasive procedurer indenfor såvel endoskopi som laparoskopi. Forskningen omfatter såvel dyreeksperimentelle som klinisk humane undersøgelser samt evaluering af færdighedsudannelse (simulatorer).

Nye operationsmetoder evalueres med henblik på at optimere det perioperative forløb.

Tarmkanalens neurofysiologi

Afdelingen har i laboratoriet en langvarig tradition for undersøgelser af specielt den øvre mave-/tarmkanals fysiologi og problematik omkring neurofysiologi med diverse hormon-effekter. Der foregår et formaliseret samarbejde med øvrige laboratorier om dette område.

Kolorektal kirurgi

Forskningen koncentrerer sig om problematikker omkring stadietinddeling såvel udredningsmæssigt som på et mere eksperimentelt plan, hvor afdelingen f.eks. huser en vævsbank i samarbejde med klinisk biokemisk afdeling. Der foretages for øjeblikket kun undersøgelser på væv fra patienter med kolorektal cancer.

Prostatacancer

Urologisk sektion er aktiv i Scandinavian Prostate Cancer Group og deltager i de løbende protokoller vedr. endokrinologisk behandling.

Medvirker endvidere i flere andre studier.

Blæredysfunktion

Behandling af vandladningsforstyrrelser og kronisk non-bakteriel cystitis udgør et interesseområde samt vurdering af urodynamiske undersøgelsesteknikker. Afdelingen deltager i flere undersøgelser.

Videnskabelige medarbejdere

Overlæge Lene Wallin har været hovedvejleder for 2 ph.d.-studerende, der har forsvaret deres afhandlinger i 2003.

Publikationer i 2003

Kirurgisk gastroenterologi

Originale videnskabelige publikationer

1. Teodor Grantcharov, Lene Bardram, P. Funch-Jensen og Jacob Rosenberg *Impact of hand dominance, gender and experience with computer games performance in virtual reality laparoscopy*. Surg. Endosc. 2003 May 6
2. Teodor Grantcharov, Lene Bardram, P. Funch-Jensen og Jacob Rosenberg *Learning curves and impact of previous operative experience on perform on a virtual reality simulator to test laparoscopic surgical skills*. Am J Surg. 2003 Feb;185 (2):146-9.
3. Rete Trap, Svend Schulze, Viggo B. Kristiansen *Ventralherniotomi. Udvikling af operativ teknik og effekt på recidivfrekvens*. Ugeskr Læger 2003; 165:672-8.
4. Rete Trap, Svend Schulze, Viggo B. Kristiansen *Laparoskopisk behandling af benign levercyste*. Ugeskr Læger 2003; 165:241.
5. CB. Nielsen, Viggo B. Kristiansen, Jacob Rosenberg. *Behandling af gastroduodenal obstruktioner med selvekspanderende stent*. Ugeskr Læger 2003; 165:1759-62.
6. Viggo B. Kristiansen, Rete Trap, P. Bechsgaard, Svend Schulze *Organisationen af det præoperative patientforløb ved ambulant laparoskopisk kolecystektomi*. Ugeskr Læger 2003; 165:2376-9.
7. Rete Trap, Viggo Kristiansen, Svend Schulze *Laparoskopisk ventralherniotomi*. Ugeskr Læger 2003; 165:3929-32.
8. H. Lund, T. Bisgaard, Svend Schulze, Jacob Rosenberg, Viggo Kristiansen. *Behandling af akut cholecystitis i Danmark*. Ugeskr Læger 2003; 165:4221-4223.
9. Anne Claurdi Møller, R. Jensen, Mark Berner Hansen *Miltcyster – patogenese, diagnostik og behandling*. Ugeskr Læger 2003; 165/10,1039-40.
10. Mark Berner Hansen *Det enteriske nervesystem* Ugeskr Læger 2003; 43, 4097-4101.

11. Mark Berner Hansen, *Neurohormonal regulation of gastrointestinal motility*. *Psysiol. Res.* 2003; 52, 1-30.
12. Charlotte Lanng, Dennis Mortensen, Merete Friis, Lene Wallin, Lise Kay, Steen Boesby, Torben Jørgensen *Gastrointestinal Dysfunction in a community sample of subjects with symptoms of irritable Bowel Syndrome* *Digestion* 2003; 1-2:14-19
13. Birgitte Brandstrup, Hanne Tønnesen, Randi Beier-Holgersen, Else Hjortsø, Helle Ørding, Lene Wallin; The Danish Study Group on perioperative Fluid Therapy; Lene H. Iversen, Christina Gramkow, Mette Okholm, Tine Blemmer, Poul-Erik Svendsen, Henrik H. Rottensten, Birgit Thage, Jens Riis, Inge S. Jeppesen, Dorthe Teilum, Anne Mette Christensen, Ben Graungaard, Frank Pott. *Effects of intravenous fluid restriction on postoperative complications: Comparison of two perioperative fluid regimens: A randomized assessor-blinded multicenter trial*. *Annals of Surgery* 2003; 238(5): 641-648

Øvrige publikationer

14. Torben V. Schroeder, Svend Schulze, Jannik Hilsted, Jan Aldershvile *Basisbog i Medicin og Kirurgi* 3. udgave, Munksgaard Danmark 2003 (redaktør på helt gennemrevideret 3. udgave)
15. B. Eika, Torben V. Schroeder, Svend Schulze *Journalen* Kapitel i "Basisbog i Medicin og Kirurgi", 3. udgave, Munksgaard Danmark 2003
16. Peter Ott, Hendrik Vilstrup, Helmer Ring Larsen, Svend Schulze *Lever- og galdevejssygdomme* Kapitel i "Basisbog i Medicin og Kirurgi", 3. udgave, Munksgaard Danmark 2003
17. Svend Schulze *Patientforsikring og patientskader* Kapitel i "Patientsikkerhed – fra sanktion til læring", udgivet af Munksgaard Danmark, 2003

Videnskabelige afhandlinger

18. Lone Gamstrup Madsen *Identification of acid related dyspepsia using a random starting day trial*. Udgået fra Medicinsk afdeling M og Motilitetsambulatoriet på Kirurgisk afdeling D. Københavns Universitet 2003
19. Birgitte Brandstrup *Restricted intravenous fluid therapy in colorectal surgery. Results of a clinical randomised multicentre trial*. Multicenterundersøgelse, hvor Kirurgisk afdeling D har deltaget. Københavns Universitet, juni 2003

Urologi

Originale videnskabelige publikationer

20. Peter Klarskov *Medullær kompression hos mænd med prostata cancer. En retrospektiv journalgennemgang*. *Ugeskr Læger* 2003;165:2085-2088.

Klinisk Biokemisk Afd.

Overordnede forskningsområder

Molekylær cellebiologi (hormoner og vækstfaktorers signal mekanismer i normale og syge celler).

Proteomics (struktur og funktion af protein kinaser og identifikation af phosphorylerede proteiner).

Molekylær neurobiologi (signal mekanismer i hjernens blodkar ved hovedpine).

Molekylær genetik (arvelige årsager til type I diabetes hos børn og unge).

Cancer diagnostik (biomarkører i serum/plasma for colon cancer).

Bioinformatik (identifikation af nye proteiner, struktur-analyse af proteiner og påvisning af modifikationer).

Videnskabelige medarbejdere i 2003

Steen Gammeltoft, ledende overlæge.

Morten Frödin, afdelingsbiokemiker.

Thomas Egebjerg Rasmussen, forskningsbiokemiker.

Camilla Hauge, forskningsbiokemiker.

Torben Antal, Ph.D. studerende, biokemiker.

Majbrit Hjerrild, Ph.D. studerende, biokemiker.

Jakob Albrechtsen, Ph.D. studerende, biokemiker.

Rikke Bøgebo, Ph.D. studerende, biokemiker.

Lotte Brøndum Nielsen, Ph.D. studerende, biokemiker.

Lars Schack Kruse, Ph.D. studerende, human biolog

Ulrik Døhn, Ph.D. studerende, biokemiker.

Joakim Silber, specialestuderende, human biolog.

Publikationer 2003

1. Gammeltoft S. *Nepotism in peer review of applications for research grants*. Ugeskr Laeger. 2003; 165: 4635-8.
2. Sorensen BB, Rao LV, Tornehave D, Gammeltoft S, Petersen LC. *Antiapoptotic effect of coagulation factor VIIa*. Blood. 2003; 102: 1708-15
3. George S, Johansen A, Soos MA, Mortensen H, Gammeltoft S, Saudek V, Siddle K, Hansen L, O'Rahilly S. *Deletion of V335 from the L2 domain of the insulin receptor results in a conformationally abnormal receptor that is unable to bind insulin and causes Donohue's syndrome in a human subject*. Endocrinology. 2003; 144: 631-7
4. Perdiguero E, Pillaire MJ, Bodart JF, Hengersdorf F, Frodin M, Duesbery NS, Alonso G, Nebreda AR. *Xp38-gamma/SAPK3 promotes meiotic G(2)/M transition in Xenopus oocytes and activates Cdc25C*. EMBO J. 2003; 22: 5746-56.
5. Zhao J, Yuan X, Frodin M, Grummt I. *ERK-dependent phosphorylation of the transcription initiation factor TIF-IA is required for RNA polymerase I transcription and cell growth*. Mol Cell. 2003; 11: 405-13.
6. Jensen NA, Pedersen KM, Lihme F, Rask L, Nielsen JV, Rasmussen TE, Mitchelmore C. *Astroglial c-Myc overexpression predisposes mice to primary malignant gliomas*. J Biol Chem. 2003; 278: 8300-8.
7. Mootha VK, Bunkenborg J, Olsen JV, Hjerrild M, Wisniewski JR, Stahl E, Bolouri MS, Ray HN, Sihag S, Kamal M, Patterson N, Lander ES, Mann M. *Integrated analysis of protein composition, tissue diversity, and gene regulation in mouse mitochondria*. Cell. 2003;115:629-40.
8. Mootha VK, Lepage P, Miller K, Bunkenborg J, Reich M, Hjerrild M, Delmonte T, Villeneuve A, Sladek R, Xu F, Mitchell GA, Morin C, Mann M, Hudson TJ, Robinson B, Rioux JD, Lander ES. *Identification of a gene causing human cytochrome c oxidase deficiency by integrative genomics*. Proc Natl Acad Sci U S A. 2003; 100: 605-10.

Klinisk Eksperimentel Forskningsafdeling

Overordnede forskningsområder

Professor dr. med Lars Edvinsson og medarbejdere. Klinisk Eksperimentel Forskningsafdeling. Blodkarrenes regulation i cerebrale og perifere blodkar studeres ved forskning i signal-transduktions mekanismer og receptor regulering ved sygdom. Emnerne er dels kardiologiske, dels neurologiske, herunder hovedpineforskning og forskning i apoplexi. Der samarbejdes med neurologisk og neurokirurgisk afdeling, klinisk fysiologisk/nuklearmedicinsk afdeling samt kardiologisk i Gentofte m.fl. Der er et bredt samarbejde med Universitetshospitalet i Lund.

Professor dr.med. Jes Olesen og seniorforsker Inger Jansen Olesen. Neurologisk Afdeling N. In vivo studier af tilgrundlæggende vaskulære mekanismer ved migræne udføres i en såkaldt "lukket kranievinduemodel" på henholdsvis rotter og senere marsvin. In vitro forsøg med henblik på at analysere cerebrovaskulære effekter af migræne relevante stoffer og molekylære udtryk af receptorer og ionkanaler i kranielle blodkar. Der samarbejdes med neurokirurgisk afdeling, Danmarks Farmaceutiske universitet samt Panum Institutet. Desuden forskes der i immunologiske studier ved dissemineret sclerose.

Mark Berner Hansen, 1. reservelæge, dr. med. og medarbejdere, kirurgisk afdeling D. Epitheltransport i biopsier fra mave/tarm kanalen. Receptorer for sekretagoger og deres virkning på iontransport i tolvfingertarmen. Der samarbejdes med Medicinsk Afd. M og Panum Institutet.

Interface Biotech A/S dyrker autologe bruskceller til implantation i knæled til reparation af bruskskader hos mennesker. Der forskes i anvendelse af humane knogleceller samt mesenchymale stamceller til reparation af vævsskader. Der samarbejdes med Fysiurgisk/Reumatologisk Afdeling og Ortopædkirurgisk Afdeling i Glostrup og Gentofte, Frederikssund Idrætssklinik samt Slagelse Sygehus.

Videnskabelige medarbejdere m/ direkte tilknytning til Klinisk Eksperimentel Forskning

- 1 professor, overlæge, dr. med.
- 1 prof. Emeritus
- 1 post doc PhD
- 2 ph.d. studerende
- 1 MSc, Ph.d.
- ½ sekretær
- 1 medicinstuderende

Videnskabelige medarbejdere m/tilknytning til Neurologisk afd.

- 1 seniorforsker, cand.pharm. dr.med.
- 2 phd. studerende

Publikationer i 2003

1. Andersson SE, Edvinsson ML, Edvinsson L. *Cutaneous vascular reactivity is reduced in aging and in heart failure: association with inflammation*. Clin Sci (Lond). 2003 Dec; 105: 699-707.
2. Edvinsson LI, Edvinsson ML, Angus Deveber G. *Vasogen's immune modulation therapy (IMT) improves postischemic foot skin blood flow and transcutaneous pO₂ recovery rates in patients with advanced peripheral arterial occlusive disease*. Int Angiol. 2003 Jun; 22: 141-7.
3. Edvinsson L. *New therapeutic target in primary headaches - blocking the CGRP receptor*. Expert Opin Ther Targets. 2003 Jun; 7(3): 377-83.
4. Hansen-Schwartz J, Lovland Hoel N, Nilsson E, Tfelt-Hansen P, Edvinsson L. *Endothelium-Dependent Relaxant Responses to Selective 5-HT(1B/1D) Receptor Agonists in the Isolated Middle Cerebral Artery of the Rat*. J Vasc Res. 2003; 40: 561-6
5. Hansen-Schwartz J, Hoel NL, Xu CB, Svendgaard NA, Edvinsson L. *Subarachnoid hemorrhage-induced upregulation of the 5-HT_{1B} receptor in cerebral arteries in rats*. J Neurosurg. 2003 Jul; 99(1): 115-20.
6. Hansen-Schwartz J, Hoel NL, Zhou M, Xu CB, Svendgaard NA, Edvinsson L. *Subarachnoid hemorrhage enhances endothelin receptor expression and function in rat cerebral arteries*. Neurosurgery. 2003 May; 52(5): 1188-94; 1194-5.
7. Hasbak P, Saetrum Opgaard O, Eskesen K, Schifter S, Arendrup H, Longmore J, Edvinsson L. *Investigation of CGRP receptors and peptide pharmacology in human coronary arteries. Characterization with a nonpeptide antagonist*. J Pharmacol Exp Ther. 2003 Jan; 304(1): 326-33.
8. Henriksson M, Stenman E, Edvinsson L. *Intracellular pathways involved in upregulation of vascular endothelin type B receptors in cerebral arteries of the rat*. Stroke. 2003 Jun; 34(6): 1479-83.
9. Hou M, Uddman R, Tajti J, Edvinsson L. *Nociceptin immunoreactivity and receptor mRNA in the human trigeminal ganglion*. Brain Res. 2003 Feb 28; 964(2): 179-86.
10. Jansen-Olesen I, Jorgensen L, Engel U, Edvinsson L. *In-depth characterization of CGRP receptors in human intracranial arteries*. Eur J Pharmacol. 2003 Nov 28; 481(2-3): 207-16.
11. Liu Y, Zhang M, Broman J, Edvinsson L. *Central projections of sensory innervation of the rat superficial temporal artery*. Brain Res. 2003 Mar 14; 966(1): 126-33.
12. Malmsjo M, Hou M, Pendergast W, Erlinge D, Edvinsson L. *Potent P_{2Y6} receptor mediated contractions in human cerebral arteries*. BMC Pharmacol. 2003 May 9; 3(1): 4.
13. Malmsjo M, Hou M, Pendergast W, Erlinge D, Edvinsson L. *The stable pyrimidines UDPbetaS and UTPgammaS discriminate between contractile cerebrovascular P₂ receptors*. Eur J Pharmacol. 2003 Jan 5; 458(3): 305-11.
14. Uddman E, Henriksson M, Eskesen K, Edvinsson L. *Role of mitogen-activated protein kinases in endothelin ET_B receptor up-regulation after organ culture of rat mesenteric artery*. Eur J Pharmacol. 2003 Dec 15; 482(1-3): 39-47.
15. Lassen LH, Christiansen I, Iversen HK, Jansen-Olesen I, Olesen J. *The effect of nitric oxide synthase inhibition on histamine induced headache and arterial dilatation in migraineurs*. Cephalalgia. 2003 Nov; 23: 887-86
16. Hansen-Schwartz, J. *On receptor changes in cerebral arteries after subarachnoid haemorrhage*. Doctoral Thesis. Lund University 2003.

Klinisk Fysiologisk/Nuklearmedicinsk Afd.

Overordnede forskningsområder

Det forhøjede blodtryks patofysiologi, herunder sammenhæng mellem forskellige risikofaktorer og procollagener mm. Udforskning af renovaskulært betinget hypertension med ultralydverificeret stenose.

Kredsløbsregulation, herunder udvikling af metoder til bestemmelse af vasoaktive peptider.

Måling af hjernens regionale gennemblødning som led i hovedpineforskning i samarbejde med Neurologisk Afd.

Måling af knogletætheden hos ptt. med cancer prostatae i relation til biokemiske markører for omsætning af knoglevæv.

Endokronologi; Binyrebarkfunktion hos patienter med thalassemia.

Videnskabelige medarbejdere

Ingen.

Publikationer i 2003

Originale videnskabelige publikationer i peer-reviewed tidsskrifter

1. Andersen UB, Olsen MH, Dige-Petersen H, Ibsen H. *Exercise Blood Pressure Is Related To Insulin Resistance In Subjects With Two Hypertensive Parents.* Blood Press 2003; 12: 314-318.
2. Petersen CL, Nielsen JR, Petersen BL, Kjær A. *Catecholaminergic Activation in Acute Myocardial Infarction: Time Course and Relation to Left Ventricular Performance.* Cardiology 2003; 100: 23-28.
3. Andersen O, Haugaard SB, Andersen UB, Friis-Møller N, Storgaard H, Volund A, Nielsen JO, Iversen J, Madsbad S. *Lipodystrophy In Human Immunodeficiency Virus Patients Impairs Insulin Action And Induces Defects In Beta-Cell Function.* Metabolism 2003 Oct; 52: 1343-1353.
4. Andersen UB, Møller S, Bendtsen F, Henriksen JH. *Cardiac Output Determined By Echocardiography In Patients With Cirrhosis: Comparison With The Indicator Dilution Technique.* Eur J Gastroenterol Hepatol 2003 May; 15: 503-507.
5. Hasbak P, Opgaard OS, Eskesen K, Schifter S, Arendrup H, Longmore J, Edvinsson L. *Investigation Of CGRP Receptors And Peptide Pharmacology In Human Coronary Arteries. Characterization with a nonpeptide antagonist.* J Pharmacol Exp Ther 2003; 304: 326-333.
6. Dixen U, Wallevik L, Hansen MS, Haghfelt A, Aqraou KF, Abildstrom SZ, Frandsen E, Jensen GB. *Prolonged Signal-Averaged P Wave Duration As A Prognostic Marker For Morbidity And Mortality In Patients With Congestive Heart Failure.* Scand Cardiovasc J 2003 Aug; 37: 193-198.
7. Melander O, Frandsen E, Groop L, Hulthen L. *No Evidence Of A Relation Between 11-Beta-Hydroxysteroid Dehydrogenase Type 2 Activity And Salt Sensitivity.* Am J Hypertens 2003 Sep; 16: 729-733.

Klinisk Neurofysiologisk Afd.

Overordnede forskningsområder

Dyreeksperimentelle undersøgelser.

Hjernens blodgennemstrømning.

Hjernens energistofskifte.

Akutte hjerneskaders neurofysiologi og plasticitet.

Neurofysiologiske mekanismer i cerebellum.

Hypokretin-systemets betydning for regulation af søvn

Søvn og epilepsi

Kliniske undersøgelser.

Neurofysiologiske undersøgelser af smertesans.

Neurofysiologiske undersøgelser af kortiko-spinale baner til urethrale og anale lukkemuskler.

Autonom test på vippeleje af patienter med intraktabel epilepsi eller synkope.

Transhemisfærisk aktivering af hjernebarken hos patienter med epilepsi og skizofreni.

Hjernebarkens funktion hos hjernetraumepatienter undersøgt med elektrokortikografi

Søvn og søvnforstyrrelser hos patienter med epilepsi og Parkinson-sygdomme.

Søvn og nocturi.

Perifer nerve funktion ved polyneuropati.

Neurofysiologiske undersøgelser af 'critical illness' polyneuropati/myopati.

Nitrogen oxid ved dissemineret sklerose og hjernetumorer.

Videnskabelige medarbejdere

Professor, dr.med. Martin Lauritzen

Klinisk assistent, læge PhD Kirsten Thomsen

Post-doc, cand.scient. Kirsten Caesar

PhD-studerende, cand.scient. Pia Enager

Forskningsadjunkt, dr.med. Nikolas Offenhauser

Læge Stine Knudsen

Læge Susanne Barbara Fuhr

Publikationer i 2003

1. Broholm H, Rubin I, Kruse A, Braendstrup O, Schmidt K, Skriver E B & Lauritzen M. *Nitric oxide synthase expression and enzymatic activity in human brain tumors*. Clin Neuropathol 2003; 22: 273-281.
2. Caesar K, Gold L, Lauritzen M. *Context sensitivity of activity-dependent increases in cerebral blood flow*. Proc Natl Acad Sci (USA) 2003; 100: 4239-4244.
3. Caesar K, Thomsen K & Lauritzen M. *Dissociation of spikes, synaptic activity, and activity-dependent increments in rat cerebellar blood flow by tonic synaptic inhibition*. Proc Natl Acad Sci (USA) 2003; 100: 16000-16005.
4. Lauritzen M, Gold L. *Brain Function and Neurophysiological Correlates of Signals Used in Functional Neuroimaging*. J Neuroscience 2003; 23: 3972-3980.
5. Brostrøm S, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the striated urethral sphincter: a comparison of concentric needle and surface electrodes*. Neurourology and urodynamics 2003; 22:123-9
6. Brostrøm S, Frederiksen J, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the pelvic floor in patients with multiple sclerosis*. J Neurol Neurosurg Psychiatry. 2003 Apr;74(4): 498-500.
7. Brostrøm S, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the striated urethral sphincter and puborectal muscle: normative values*. Neurourology Urodyn. 2003;22(4): 306-13.
8. Brostrøm S, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the striated urethral sphincter and puborectal muscle: reproducibility of latencies*. Clinical Neurophysiology 2003; 114: 1891-5.
9. Jennum P, Hjorth T, Nørregaard. *Obstruktiv søvnapnø. Diagnostik, patofysiologi og behandling*. Tandlægebladet. 2003; 107: 402-9.

Overordnede forskningsområder

Gastromedicinsk sektion M1

Syrerelateret dyspepsi
Inflammatoriske tarmsygdomme
Pancreatitis

Kardiovaskulær sektion M2

Hypertension
Hyperlipidæmi
Hjertesvigt
Iskæmisk hjertesygdom

Videnskabelige medarbejdere

1 klinisk assistent
2 sygeplejersker

Publikationer i 2003

Gastromedicinsk sektion – M1

1. Gredal C, Madsen LG, Larsen S. *The Lundh test and faecal elastase 1 determination in chronic pancreatitis: A comparative stud.* Pancreatology 2003; 3: 389-94.
2. Vilsbøll T, Knop FK, Krarup T, Johansen A, Madsbad S, Larsen S, Hansen T, Pedersen O, Holst JJ. *The pathophysiology of diabetes involves a defective amplification of the late-phase insulin response to glucose by glucose-dependent insulinotropic polypeptide-regardless of etiology and phenotype.* J Clin Endocrinol Metab 2003; 88: 4897-903.
3. Knop FK, Vilsbøll T, Larsen S, Madsbad S, Holst JJ, Krarup T. *No hypoglycemia after subcutaneous administration of glucagon-like peptide-1 in lean type 2 diabetic patients and in patients with diabetes secondary to chronic pancreatitis.* Diabetes Care 2003; 26: 2581-7.
4. Wildner-Christensen M, Møller Hansen J, Schaffalitzky De Muckadell OB. *Rates of dyspepsia one year after Helicobacter pylori screening and eradication in a Danish population.* Gastroenterology 2003; 125: 372-9.
5. Corazzini E, Bytzer P, Delvaux M, Holtmann G, Malagelada JR, Morris J, Muller-Lissner S, Spiller RC, Tack J, Whorwell PJ. *Clinical trial guidelines for pharmacological treatment of irritable bowel syndrome.* Aliment Pharmacol Ther 2003; 18: 569-80.
6. Hammer J, Howell S, Bytzer P, Horowitz M, Talley NJ. *Symptom clustering in subjects with and without diabe-*

tes mellitus: a population-based study of 15,000 Australian adults. Am J Gastroenterol 2003; 98: 391-8.

7. Bytzer P. *Goals of therapy and guidelines for treatment success in symptomatic gastroesophageal reflux disease patients.* Am J Gastroenterol 2003; 98: 531-9.
8. Bytzer P, Søndergaard B. *Protonpump hæmmere – er de virkelig så harmløse?* Ugeskr Læger 2003; 165: 3838-9.
9. Bytzer P. *Dyspepsia – A cost-effective approach.* In: "Hot topics GERD/ dyspepsia" Editor: Ronnie Fass. Publisher: Hanley & Belfus Inc, Philadelphia, USA, 2003: 303-16.

Kardiovaskulær sektion M 2

10. Wachtell K, Ibsen H, Olsen MH, Borch-Johnsen K, Lindholm LH, Mogensen CE, Dahlof B, Devereux RB, Beevers G, de Faire U, Fyhrquist F, Julius S, Kjeldsen SE, Kristianson K, Lederballe-Pedersen O, Nieminen MS, Okin PM, Omvik P, Oparil S, Wedel H, Snapinn SM, Aurup P. *Albuminuria and cardiovascular risk in hypertensive patients with left ventricular hypertrophy: the LIFE study.* Ann Intern Med. 2003 Dec 2; 139: 901-6.
11. Ibsen H, Pedersen OL, Dahlof B, Kjeldsen SE, Lindholm LH. *The effect of losartan versus atenolol on cardiovascular morbidity and mortality in patients with hypertension and ECG-verified left ventricular hypertrophy in the LIFE-study.* Ugeskr Laeger. 2003 Jan 27; 165: 456-9.
12. Ibsen H, Lindholm LH, Pedersen OL, Dahlof B, Kjeldsen S. *The effect of losartan versus atenolol on cardiovascular morbidity and mortality in patients with diabetes mellitus in the LIFE-study.* Ugeskr Laeger. 2003 Jan 27; 165: 459-62.
13. Olsen MH, Hjerkin E, Wachtell K, Hoiegggen A, Bella JN, Nesbitt SD, Fossum E, Kjeldsen SE, Julius S, Ibsen H. *Are left ventricular mass, geometry and function related to vascular changes and/or insulin resistance in long-standing hypertension? ICARUS: a LIFE substudy.* J Hum Hypertens. 2003 May;17:305-11.
14. Devereux RB, Dahlof B, Kjeldsen SE, Julius S, Aurup P, Beevers G, Edelman JM, de Faire U, Fyhrquist F, Helle Berg S, Ibsen H, Kristianson K, Lederballe-Pedersen O, Lindholm LH, Nieminen MS, Omvik P, Oparil S, Snapinn S, Wedel H; LIFE Study Group. *Effects of losartan or atenolol in hypertensive patients without clinically evident vascular disease: a substudy of the LIFE randomized trial.* Ann Intern Med. 2003 Aug 5; 139: 169-77.
15. Lindholm LH, Dahlof B, Edelman JM, Ibsen H, Borch-Johnsen K, Olsen MH, Snapinn S, Wachtell K; LIFE study group. *Effect of losartan on sudden cardiac death in people with diabetes: data from the LIFE study.* Lancet. 2003 Aug 23; 362: 619-20.

16. Jorgensen T, Borch-Johnsen K, Thomsen TF, Ibsen H, Glumer C, Pisinger C. *A randomized non-pharmacological intervention study for prevention of ischaemic heart disease: baseline results Inter99 (1)*. J Cardiovasc Risk. 2003 Oct;10: 377-86.
17. Oikarinen L, Nieminen MS, Toivonen L, Viitasalo M, Wachtell K, Papademetriou V, Jern S, Dahlof B, Devereux RB, Okin PM; LIFE Study Investigators. *Relation of QT interval and QT dispersion to regression of echocardiographic and electrocardiographic left ventricular hypertrophy in hypertensive patients: the Losartan Intervention For Endpoint Reduction (LIFE) study*. Am Heart J. 2003 May; 145: 919-25.
18. Abildstrom SZ, Jensen BT, Agner E, Torp-Pedersen C, Nyvad O, Wachtell K, Ottesen MM, Kanters JK; BEAT Study Group. *Heart rate versus heart rate variability in risk prediction after myocardial infarction*. J Cardiovasc Electrocardiol. 2003 Feb; 14: 168-73.
19. Palmieri V, Bella JN, Roman MJ, Gerdtts E, Papademetriou V, Wachtell K, Nieminen MS, Dahlof B, Devereux RB. *Pulse pressure/stroke index and left ventricular geometry and function: the LIFE Study*. J Hypertens. 2003 Apr; 21: 781-7.
20. Aurigemma GP, Devereux RB, Wachtell K, Palmieri V, Boman K, Gerdtts E, Nieminen MS, Papademetriou V, Dahlof B. *Left ventricular mass regression in the LIFE study: effect of previous antihypertensive treatment*. Am J Hypertens. 2003 Mar; 16: 180-6.
21. Palmieri V, Okin PM, Bella JN, Gerdtts E, Wachtell K, Gardin J, Papademetriou V, Nieminen MS, Dahlof B, Devereux RB; Losartan Intervention For End-point reduction in hypertension. *Echocardiographic wall motion abnormalities in hypertensive patients with electrocardiographic left ventricular hypertrophy: the LIFE Study*. Hypertension. 2003 Jan; 41: 75-82.

Neurokirurgisk Afd. H

Overordnede forskningsområder

Neurotraumatologi

Forskningsprojekt med Rigshospitalet om neuroendokrinologiske forstyrrelser hos traume patienter.

Samarbejde med andre neurokirurgiske afdelinger i Danmark om den kirurgiske behandling af kroniske subdurale haematoma.

Internationalt samarbejde sammen med Klinisk Neurofysiologisk Afd. om ændring i hjernens elektriske aktivitet efter traumer.

Intrakranielle trykforhold

Samarbejde med Neurologisk Afd. om et projekt, der skal afklare de patofysiologiske mekanismer ved Idiopatisk Intrakranielt Hypertension.

Opstart af et lignende projekt, der skal afklare de patofysiologiske mekanismer ved Normal Tryk Hydrocephalus.

Rygkirurgi

Samarbejde med Radiologisk og Anæstesiologisk afdeling om et projekt, der skal klarlægge behandlingseffekt og økonomiske konsekvenser af vertebroplastik behandling. Planlægning sammen med andre nationale afdelinger af et projekt, der skal klarlægge behandlingseffekt af dynamiske diskusproteser sammenlignet med konventionelle statiske proteser.

Publikationer i 2003

1. Hansen-Schwartz J, Kruse-Larsen C, Nielsen CJ. *Follow-up after cervical laminectomy, with special reference to instability and deformity*. Br J Neurosurg 2003; 17:301-5
2. Brennum J. *Neurokirurgisk smertebehandling. I: Smerter, en lærebog*. Troels S Jensen, Jørgen B Dahl, Lars Arendt-Nielsen (red.), FADL's forlag 2003, side 317-331
3. Brennum J, Gjerris F. *Centralnervesystemets kirurgiske sygdomme*. Kirurgisk Kompendium 3. udgave. Fleming Stadil, Bjarne Lund, Jørgen Nordling (red.). Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 2003.

Original publications in peer reviewed journals

1. Thomsen LL, Olesen J, Russell MB. *Increased risk of migraine with typical aura in probands with familial hemiplegic migraine and their relatives.* Eur J Neurol. 2003 Jul; 10(4): 421-7.
2. Farkkila M, Olesen J, Dahlof C, Stovner LJ, ter Brugge JP, Rasmussen S, Muirhead N, Sikes C. *Eletriptan for the treatment of migraine in patients with previous poor response or tolerance to oral sumatriptan.* Cephalalgia. 2003; 23: 463-71.
3. Mørk H, Ashina M, Bendtsen L, Olesen J, Jensen R. *Induction of prolonged tenderness in patients with tension-type headache means of a new experimental model of myofascial pain.* Eur J Neurol. 2003 10: 249-56.
4. Griffin NJ, Ruggiero L, Lipton RB, Silberstein SD, Tvedskov JF, Olesen J, Altman J, Goadsby PJ, Macrae A. *Premonitory symptoms in migraine: An electronic diary study.* Neurology. 2003 25; 60: 935-40.
5. Ashina M, Stallknecht B, Bendtsen L, Pedersen J, Galbo H, Dalgaard P, Olesen J. *In vivo evidence of altered skeletal muscle blood flow in chronic tension -type headache.* Headache 2003; 43: 308.
6. Ashina M, Stallknecht B, Bendtsen L, Pedersen JF, Schiffter S, Galbo H, Olesen J. *Tender points are not sites of ongoing inflammation - in vivo evidence in patients with chronic tension-type headache.* Cephalalgia. 2003; 23: 109-16.
7. Thomsen LL, Østergaard E, Olesen J, Russell MB. *Evidence for a separate type of migraine with aura: Sporadic hemiplegic migraine.* Neurology. 2003 25; 60: 595-601.
8. Mørk H, Ashina M, Bendtsen L, Olesen J, Jensen R. *Experimental muscle pain and tenderness following infusion of endogenous substances in humans.* Eur J Pain. 2003; 7: 145-53.
9. Kruuse C, Thomsen LL, Birk S, Olesen J. *Migraine can be induced by sildenafil without changes in middle cerebral artery diameter.* Brain. 2003; 126: 241-7.
10. Olesen J, Leonardi M. *The burden of brain diseases in Europe.* Eur J Neurol. 2003; 10: 471-477.
11. Olesen J, Goadsby P, Steiner T. *The International Classification of Headache Disorders: 2nd edition.* Neurology 2003; 2:720
12. Sellebjerg F, Jensen CV, Larsson HBW, Frederiksen JL. *Gadolinium-enhanced magnetic resonance imaging predicts response to methylprednisolone treatment in multiple sclerosis.* Multiple Sclerosis 2003; 9: 102-107.
13. Brostrøm H, Frederiksen JL, Jennum P, Lose G. *Motor evoked potentials from the pelvic floor in patients with multiple sclerosis.* J Neurol Neurosurg Psychiatry 2003; 74: 498-500.
14. Sørensen PS, Ross C, Clemmensen KM, Bendtsen K, Frederiksen JL, Jensen K, Kristensen O, Petersen T, Rasmussen S, Ravnborg M, Stenager E, Koch-Henriksen N, and the Danish Multiple Sclerosis Group. *Clinical importance of neutralising antibodies against interferon beta in patients with relapsing-remitting multiple sclerosis.* Lancet 2003; 362: 1184-1191.
15. Lassen LH, Christiansen, Iversen HK, Jansen-Olesen I, Olesen J. *The Effect of Nitric Oxide Synthase Inhibition on Histamine Induced Headache and Arterial Dilatation in Migraineurs.* Cephalalgia 2003; 23: 877-886.
16. Lassen LH, Iversen HK, Olesen J. *A dose-response study of nitric oxide synthase inhibition in different vascular beds in man.* Eur J Clin Pharm 2003; 7: 499-505.
17. Sabers A, Øhman I, Christensen J, Tomson T. *Oral contraceptives change the plasma level of lamotrigine.* Neurology 2003; 61: 570-71.
18. Ashina S, Jensen R, Bendtsen L. *Evidence for higher pain sensitivity in trapezius muscle than in anterior tibial muscle: Implications for tension-type headache.* Cephalalgia 2003; 23: 456-462.
19. Bendtsen L, Mattson P, Zwart JA, Lipton R. *Placebo response in clinical randomized trials of analgesics in migraine.* Cephalalgia 2003; 23: 487-490.
20. Larsen JP, Worm-Petersen J, Siden Å, Gordin A, Reinikainen K, Leinonen M, the NOMESAFE Study Group. *The tolerability and efficacy of entacapone over 3 years in patients with Parkinson's disease.* Eur J Neurol 2003; 10: 137-146.
21. Thomsen LL, Østergaard E, Romer SF, Andersen I, Eriksen MK, Olesen J, Russell MB. *Sporadic hemiplegic migraine is an aetiologically heterogeneous disorder.* Cephalalgia 2003; 23: 921-928.

Other Publications

22. Iversen H, Migræne. *Dit lægemagasin* 2003; 5:10-15
23. Iversen H, Jensen RA. *Kronisk Hovedpine. Dit lægemagasin* 2003; 6:20-24.
24. Iversen HK, Jensen RA. *Migræne, Klyngehovedpine, spændingshovedpine og medicinfremkaldt hovedpine.* www.patientnet.dk 2003, Januar.
25. Bendtsen L. *Amitriptyline in the treatment of primary headaches. Expert review of Neurotherapeutics* 2003; 3: 165-173.
26. Bendtsen L. *Central and peripheral sensitization in tension-type headache.* Curr Pain and Headache Report 2003; 10: 249-256.
27. Tfelt-Hansen P, Saxena PR. *Triptans, 5-HT1B/1D Receptor Agonists, in the acute treatment of migraine: An Update.* In: *The Headaches* 2003; 2: 1-15.

28. Olesen J. Tværfaglig hovedpinebehandling. *Ugeskr Læger* 2003; 165: 1235.
29. Jensen R. Diagnosis, Epidemiology, and Impact of Tension-type Headache. *Curr Pain and Headache Reports* 2003; 7:455-459.
30. Ashina S, Ashina M. Current and potential future drug therapies for tension-type headache. *Curr Headache Reports* 2003; 2:466-474.
31. Barkhof F, Rocca M, Francis G, Jan-Hein T, van Waesberghe M, Uitdehaag, hommes OR, Hartung HP, Durelli L, Edan G, Fernandez O, Seelldrayers P, Sørensen P, Margrie S, Rovaris M, Comi g, Filippi M. For the early Treatment of Sclerosis Study Group. Validations of Diagnostic Magnetic Resonance Imaging Criteria for Multiple Sclerosis and Response to Interferon Beta 1a. *Ann Neurol* 2003; 53: 718-724.
32. Tfelt-Hansen P, Steiner TJ. The truth about frovatriptan. *Headache* 2003; 43: 699-700.
33. Ewans RW, Olesen J. Migraine classification, diagnostic criteria and testing. *Neurology* 2003; 60(suppl.2):24-30.
34. Jensen R, Olesen J, Diener HC. Acute and Chronic Pain. Tension-type Headache. *Neurological Disorders: Course and Treatment*, 2nd Edition 2003; 23-30.
35. Jensen R, Olesen J. Migræne og anden hovedpine. In: *Lærebog om smerter*. Falds Forlag 2003: 215-233.
36. Jensen R, Tfelt-Hansen P. Headache. In Jensen TS, Wilson PR, Rice ASC. eds. *Clinical pain management. Chronic pain*. London: Arnold Publishers 2003: 467-480.

Operations- og Anæstesiologisk Afd. Y

Overordnede forskningsområder

Den aktuelle forskning på Afd. Y er centreret omkring perioperativ medicin og smertebehandling:

- Klinisk implementation af perioperative smertebehandlingsregimer.

- Systematiske litteraturgennemgange inden for området perioperativ medicin og smertebehandling.

- Kontraktforskning for industrien: Afprøvning af analgetika og antihyperalgetika i smertemodeller.

Videnskabelige medarbejdere

Fondslønnet projektkoordinator (sygeplejerske).

Publikationer i 2003

Originale videnskabelig publikationer

1. Møiniche S, Rømsing J, Dahl JB, Tramèr MR. *Non-steroidal anti-inflammatory drugs and the risk of operative site bleeding after tonsillectomy - A quantitative systematic review*. *Anesthesia and Analgesia* 2003; 96: 68-77.
2. Dirks K, Petersen KL, Dahl JB. *The heat capsaicin sensitization model: A methodological study*. *Journal of Pain* 2003; 4(3): 122-128.

3. Petersen KL, Maloney A, Hoke F, Dahl JB, Rowbotham MC. *The effect of oral lamotrigine and hydromorphone on pain and hyperalgesia following heat/capsaicin sensitization*. *Journal of Pain* 2003; 4: 400-406.
4. Kehlet H, Dahl JB. *Spinal anaesthesia for inguinal hernia repair*. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica* 2003; 47: 1-2.
5. Lipka K, Bulow HH. *Lactic acidosis following convulsions*. *Acta Anaesthesiol Scand* 2003; 47: 616-8.
6. Sprung CL, Cohen SL, Sjøkvist P, Baras M, Bulow HH, Hovilehto S, Ledoux D, Lippert A, Maia P, Phelan D, Schobersberger W, Wennberg E, Woodcock T. *Ethicus Study Group. End-of-life practices in European intensive care units: the Ethicus Study*. *JAMA*. 2003; 13; 290: 790-7.
7. Kehlet H, Dahl JB. *Anaesthesia, surgery, and challenges in postoperative recovery*. *Lancet* 2003; 362: 1921-28

Bogkapitler

1. Møiniche S, Dahl JB. *Peripheral treatment of postoperative pain*. In: *Evidence Based Ressource in Anaesthesia and Analgesia*, 2nd Edition, ed. M. Tramèr. BMJ Books 2003
2. Møiniche S, Dahl JB. *Postoperative smerter*. I: *Smerter*, eds. Jensen TS, Dahl JB, Nielsen LA. FaDL's forlag, 2003.
3. Jensen TS, Dahl JB, Bach F, Nielsen LA. *Smertefysiologi*. I: *Smerter*, eds. Jensen TS, Dahl JB, Nielsen LA. FaDL's forlag, 2003.

Lærebøger

»Smerter«. Ed.: Jensen TS, Dahl JB, Nielsen LA, FaDL's forlag, 2003.

Ortopædkirurgisk Afd. A

Overordnede forskningsområder

Lidelser i ledbrusk (brusktransplantation)
Ulykkesanalyse
Biomekanik (frakturheling, ganganalyse)
Katastrofemedicinske indsatser

Videnskabelige medarbejdere

Ingen.

Publikationer i 2003

Ingen i faglige tidsskrifter
Afdelingen har medvirket i udarbejdelsen af planer for en samordning af sygehusberedskabet i hovedstadsregionen og region skåne, som led i et fælles EU-projekt med økonomisk støtte fra EU-midler.

Patologisk Institut

Overordnede forskningsområder

Immunologiske forhold ved seminomer (c. testis)

Videnskabelige medarbejdere

Per thor Straten, Department of Tumor Cell Biology, Kræftens Bekæmpelse, Strandboulevarden 49, 2100 Kbh. Ø.

Publikationer i 2003

1. H. Broholm, I. Rubin, O. Brændstrup, K. Schmidt, E.B. Skriver and M. Lauritzen: Nitric oxide synthase activity in human brain tumors. *Clinical Neuropathology*, Vol. 22 - no 6/2003 (273-281)

Psykiatrisk Center og Tandlægeklinikken

Overordnede forskningsområder

Skizofreni
Traume
Selvmordsforebyggelse
Psykoterapi

Videnskabelige medarbejdere

Bent Rosenbaum, Runa Munkner, Michael Münchow.

Publikationer i 2003

1. Cortsen B, Østergaard P. *Spreder indvandrere smitsomme sygdomme til danskere?* Tandlægebladet 2003; 107: 1108-9.
2. Munkner R, Haastrup S, Joergensen T, Kramp P. *The Temporal relationship between schizophrenia and crime.* Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol 2003; 38: 347-53.
3. Rosenbaum, B. *The Unconscious: How does it speak to us today?* Scand Review of Psychoanalysis 2003; 26: 31-40.

4. Varvin S, Rosenbaum B. *Extreme traumatization: Strategies for mental survival.* International Forum for Psychoanalysis 2003; 12: 5-16.
5. Østergaard P, Tind M. *Plejepersonalets problemer med oral forebyggelse for indlagte psykiatriske patienter.* Tandlægebladet 2003; 107: 248-51.
6. Østergaard P. *17. årsmøde i Nordisk Forening for Funktionshæmning og Oral Helse.* Tandlægebladet 2003; 107: 1090.
7. Østergaard P, Tind M. *Psykiatrisk personales problemer med mundpleje.* Svensk Sjukhustandläkartidning 2003; 28: 12-4.

Radiologisk Afd.

Overordnede forskningsområder

Ultralyd af mave-tarmkanal

MR af neuro-området

Neurointervention

Videnskabelige medarbejdere

Ingen.

Publikationer i 2003

1. Broholm H, Rubin I, Kruse A, Brændstrup O, Schmidt K, Skriver EB, Lauritzen M. *Nitric oxide synthase expression and enzymatic activity in human brain tumors.* Clin Neuropathol 2003;22:273-81.

2. Pedersen JF. *A modified sonographic technique for assessment of gastric emptying of liquid.* Acta Radiol 2003;44:340-2.
3. Ashina M, Stallknecht B, Bendtsen I, Pedersen JF, Schiffter S, Galbo H, Olesen J. *Tender points are not sites of ongoing inflammation – in vivo evidence in patients with chronic tension-type headache.* Cephalalgia 2003;23:109-16.
4. Hansen LF, Nordling MM, Mortensen HB. *Akut pancreatitis i tidsmæssig sammenhæng med MFR-vaccination.* Ugeskr Laeger 2003;165:2305-6.
5. Møller AC, Jensen R, Hansen MB. *Miltcyster – patogenese, diagnose og behandling.* Ugeskr Laeger 2003;165: 1039-40.
6. Sørensen H, Edal AL. *Perkutan vertebroplastik: en effektiv metode til behandling af rygsmerter.* Ugeskr Laeger 2003;165:1248.

Kæbekirurgisk Afd. Z

Overordnede forskningsområder

Kombineret ortodontisk-kirurgisk behandling

Vækstbetingede kæbeanomalier (store under- og overbid), der ikke kan rettes med alm. tandretning, kræver kombineret tandretning og kæbeflytningsoperation. Denne behandling er særdeles kompliceret og er baseret på computeranalyse af røntgenbilleder af kæber og kranium, samt planlægning af operation ved hjælp af modeller af kæberne. Projektet søger at optimere planlægning, simulering af operation samt kvalitetskontrol af kæbeoperationerne.

Ossøs rekonstruktion af kæber

Patienter med svind af gummen efter mange års tandløshed har dårlig protesefunktion og kan ikke tygge maden. Ved hjælp af ossøs rekonstruktion af kæben med hofteknogle kan man opbygge en ny kæbekam. Der kan efterfølgende indsættes implantater i kæberne til fastholdelse af protese eller bro.

Præmaligne mundslimhindelidelser/oral cancer

Visse mundslimhindeforandringer (leukoplakier og erytroplakier) viser øget hyppighed af udvikling af oral cancer. Når disse læsioner udviser epiteldysplasi eller carcinoma in situ ved biopsi, bliver de fjernet kirurgisk. Projektet undersøger recidivfrekvens, risikofaktorer så som tobak og alkohol m.fl. samt søger at forebygge cancerudvikling i mundhulen.

Sjögrens syndrom

Kæbekirurgisk Afdeling har i slutningen af 2003 indgået i et globalt forskningsprojekt om Sjögrens syndrom mhp at oprette en fælles international data- og vævbank mhp udforskning af ætiologi og patogenese af Sjögrens syndrom. Projektet er støttet af National Institute of Health (NIH) og omfatter en række internationale samarbejdspartnere. projektet skal løbe i 5 år.

Videnskabelige medarbejdere

Ingen.

Publikationer i 2003

Perregaard J, Holmqvist-Larsen M. *Interdisciplinary Dentistry in Practice*, Nordic Dentistry 2003 Yearbook, Quintessence Publishing Group, p.41 – 61.

Schiødt M. *Mundhulens sygdomme i*: Hansen NE, et al. Medicinsk Kompendium, 16. udgave, Nyt Nordisk Forlag, p. 1468-84.

Redaktion:

Ansv. red. vicedirektør
Morten Brinkløv, Direktionen

Sekretariatschef
Gitte Sabroe, Direktionen

Overlæge Jan Fog Pedersen,
Radiologisk Afd.

Chefsekretær
Pia Austen, Direktionen

Layout og grafisk produktion:

Bjørn & List A/S, 57 67 17 27

Oplag:

1000 eks.

Udgivet af:

Amtssygehuset i Glostrup, oktober 2004

Amtssygehuset i Glostrup

Ndr. Ringvej 29-67

2600 Glostrup

www.glostruphosp.dk

Videnskabelig årsberetning 2003 beskriver den forskningsmæssige indsats på Amtssygehuset i Glostrup for 2003.

KØBENHAVNS AMT